

Als schipper tussen wal en schip

Onderzoek naar de mogelijkheden op het gebied van vrijetijdsbesteding voor de bewoners van het wooncentrum Zozijn te Doesburg

© Femke te Ronde & Kim Scholten

Femke te Ronde
Kim Scholten

Als schipper tussen wal en schip

Onderzoek naar de mogelijkheden op het gebied van vrijetijdsbesteding voor de bewoners van het wooncentrum Zozijn te Doesburg

Dit onderzoek is verricht ten behoeve van het studieonderdeel “Onderzoek & innovatie” van de opleiding Pedagogiek

Dit onderzoek is uitgevoerd bij wooncentrum Zozijn te Doesburg

HBO Pedagogiek
Hogeschool Arnhem en Nijmegen

Femke te Ronde (503428) femke.23.06@hotmail.com

en

Kim Scholten (511396) kscholten1992@gmail.com

Voorwoord

Wij zijn Femke te Ronde en Kim Scholten, studenten van de bachelor Pedagogiek aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) te Nijmegen. Ons afstudeeronderzoek heeft plaatsgevonden bij het wooncentrum van Zozijn te Doesburg. Hierbij zijn wij begeleidt door één van de medewerkers. Begin februari 2016 zijn wij het onderzoek gestart. Dit is een onderzoek naar het tussen wal en schip vallen van de bewoners van het wooncentrum op het gebied van vrijetijdsbesteding. Diverse inzichten van betrokkenen zijn meegenomen. Het onderwerp bleek bij het wooncentrum van Zozijn op veel gebieden voor te komen, zowel op financieel gebied, werkgebied, dagbesteding, vrije tijd en stages. Tevens is het voor één van ons een bekende situatie. Een familielid valt op veel gebieden tussen wal en schip sinds ze achttien jaar geworden is. Hierdoor kan zij geen tot weinig aansluiting vinden in de huidige maatschappij. Voor het afstuderen hebben wij gezocht naar een organisatie die aansluit bij onze visie en interesses. De visie die Zozijn heeft sluit grotendeels aan bij onze visie. Onze visie luidt als volgt: *‘iedere jeugdige kan opgroeien in een veilige omgeving, waarin de ontwikkeling (met behulp van de betrokkenen en de maatschappij) gestimuleerd wordt en zij daardoor onderdeel kunnen zijn van de samenleving’*.

Het onderzoek is voorspoedig verlopen. Wij vonden dat er een prettige samenwerking was en de tijd is voorbij gevlogen. Eén van ons had geen ervaring met de doelgroep en heeft nu zelfs op deze locatie een invalcontract. Wij hebben de afstudeerfase als zeer interessant en leerzaam ervaren. Er zijn een aantal zaken aan het licht gekomen waarvan niet werd gedacht dat deze zaken zo belangrijk waren, terwijl deze niet zichtbaar aanwezig zijn. Een voorbeeld hiervan zijn de uitkeringen waar wij onbewust mee te maken kregen (financiën). Wij willen iedereen bedanken die heeft bijgedragen aan dit onderzoek, aan de totstandkoming van dit verslag en het product. Wij bedanken de organisatie Zozijn voor de kans om dit onderzoek bij hen uit te voeren. De bewoners, ouders/verzorgers en medewerkers van het wooncentrum worden ook vriendelijk bedankt voor de bijdrage die zij gedurende het onderzoek hebben geleverd. In het bijzonder willen wij de opdrachtgevers: de stagecoördinator en de begeleidster van het onderzoek bedanken. Zij hebben ons tijdens het onderzoeksproces begeleid en gesprekken met ons gevoerd. Verder willen wij de begeleider vanuit de HAN bedanken voor de feedback en de begeleiding tijdens de afrondingsfase van onze opleiding. Wij bedanken als laatst de eerste beoordelaar.

Wij wensen u veel leesplezier!

Doesburg, 27 mei 2016

Femke te Ronde en Kim Scholten

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting	6
Hoofdstuk 1: Inleiding	7
1.1. Aanleiding van het praktijkonderzoek	7
1.2. Introductie van globale vraag en de context van het onderzoek	7
1.2.1. Organisatie en doelgroep algemeen	7
1.2.2. Visie Zozijn	7
1.2.3. Missie Zozijn	8
1.3. Leeswijzer	8
Hoofdstuk 2: Probleemanalyse	9
2.1. Analyse van het probleem in de praktijk	9
2.1.1 Doelgroep wooncentrum	9
2.1.2. Huidige situatie	10
2.1.3. Ideaalbeeld	12
2.1.4. Pedagogische relevantie in dit onderzoek	13
2.2. Analyse van het probleem in de literatuur	13
2.2.1. Algemene informatie over een verstandelijke beperking	13
2.2.2. Verstandelijke beperking en sociaal netwerk	14
2.2.3. Verstandelijke beperking en wonen	15
2.2.4. Verstandelijke beperking en vrije tijd	15
2.2.5. Verstandelijke beperking en de maatschappij	18
2.3. Conclusie praktijk en literatuur	19
2.4. Probleemstelling	19
2.4.1. Doelstelling	19
2.4.2. Hoofdvraag	20
2.4.3. Deelvragen	20
2.4.4. Definiëring centrale begrippen	20
Hoofdstuk 3: Methode van onderzoek	21

3.1. De onderzoeksbenadering	21
3.2. Participanten	21
3.3. Procedure van onderzoek	22
3.4. Meetinstrumenten	23
3.5. Analyse	25
3.6. Betrouwbaarheid en validiteit	26
Hoofdstuk 4: Resultaten	27
4.1. Wensen en behoeften van de bewoners.	27
4.2. Mogelijkheden in de gemeente Doesburg.	30
4.3. Mogelijkheden ouders/verzorgers	31
4.4. Mogelijkheden medewerkers	31
Hoofdstuk 5: Conclusies & discussies	34
5.1. Deelvraag 1	34
5.2. Deelvraag 2	35
5.3. Deelvraag 3	36
5.4. Deelvraag 4	37
5.5. Conclusie hoofdvraag	38
5.6. Discussie	39
5.7. Aanbevelingen	40
5.7.1. Vervolgonderzoek	41
Literatuurlijst	42
Bijlage 1: Interviewleidraad groepsinterview bewoners	47
Bijlage 2: Interviewleidraad bewoners	49
Bijlage 3: Uitleg foto-opdracht bewoners	52
Bijlage 4: Interviewleidraad medewerkers	53
Bijlage 5: Format checklist medewerkers	56
Bijlage 6: Inleidende brief en enquête ouders/verzorgers	57
Bijlage 7: Categorieën en codes interviews	63
Bijlage 8: Interviewleidraad organisaties en contactpersonen Doesburg	65

Samenvatting

In dit onderzoek is gekeken naar de vrijetijdsbesteding van de bewoners van het wooncentrum Zozijn te Doesburg en welke mogelijkheden er in de gemeente Doesburg zijn. De bewoners hebben een lichte tot matige verstandelijke beperking en zijn in de leeftijd van twaalf tot twintig jaar.

Uit vooronderzoek is gebleken dat er voor de bewoners weinig mogelijkheden zijn in hun vrije tijd gezien beperkingen op het gebied van financiën en vervoer (Janssen, Puyenbroeck, & Smits, 2008). Tevens is gebleken dat er onduidelijkheid heerst over mogelijkheden in de gemeente Doesburg. Aan de hand van de probleemanalyse is de volgende hoofdvraag opgesteld: *'Welke mogelijkheden op het gebied van vrijetijdsbesteding zijn er binnen de gemeente Doesburg voor de bewoners van het wooncentrum van Zozijn die passen bij hun wensen en behoeften?'*

Het doel van het onderzoek was het participeren van de bewoners in de maatschappij. De Nederlandse maatschappij wordt steeds meer een participatiemaatschappij en ook mensen met een beperking zullen daar hun manier van participeren in moeten vinden (Kwekkeboom & Weert, 2008b).

In het onderzoek waren verschillende participanten betrokken. Bij zeven medewerkers en acht bewoners zijn interviews afgenomen om een beeld te krijgen van de huidige situatie en hun wensen en behoeften. In een enquête naar ouders/verzorgers werd gevraagd naar de vrijetijdsbesteding thuis, de wensen en behoeften en de mogelijkheden die ouders/verzorgers zien en/of hebben. Door middel van een interview met een beleidsmedewerker van de gemeente Doesburg is er contact gelegd met andere organisaties of contactpersonen en met hen is een interview gehouden.

Na het verzamelen van de data zijn de gegevens geanalyseerd. Bewoners zouden graag sport-, recreatieve en uitgaansactiviteiten ondernemen. Uit het onderzoek bleek dat de medewerkers van het wooncentrum dit ook graag willen bieden. Er zijn en blijven beperkingen in de financiën, het vervoer en de personeelsbezetting. Ouders/verzorgers gaven aan dat zij mogelijkheden zien in het organiseren van gratis activiteiten, het hebben van meer kennis van activiteiten en het inzetten van vrijwilligers. De contactpersonen vanuit verschillende organisaties hebben een beeld geschetst van de mogelijkheden bij hun organisatie. Hieruit is naar voren gekomen dat er binnen de gemeente Doesburg vrij weinig mogelijk is voor de bewoners van het wooncentrum, omdat de beperkingen hierbij een grote rol spelen. Een mogelijkheid die zich voordoet en direct ingezet zou kunnen worden is Jongerencentrum 0313. Zij organiseren activiteiten voor alle jongeren in Doesburg.

Hoofdstuk 1: Inleiding

1.1. Aanleiding van het praktijkonderzoek

Wooncentrum Zozijn te Doesburg wekte de nieuwsgierigheid en interesse over het volgende onderwerp: *'Waar zijn de bewoners aan toe wanneer zij achttien jaar worden?'* Deze vraag dekte de volgende gebieden: dagbesteding, vrijetijdsbesteding, werk en de financiële situatie van de bewoners. Vandaar dat er met enthousiasme en curiositeit door middel van onderzoek is gezocht naar antwoorden.

1.2. Introductie van globale vraag en de context van het onderzoek

Op het moment van het onderzoek waren de acht bewoners van het wooncentrum van Zozijn te Doesburg in de leeftijd van twaalf tot twintig jaar. Vanuit dit wooncentrum kwam de volgende vraag naar voren: *'Waar zijn de bewoners aan toe wanneer zij achttien jaar worden?'* Deze vraag werd door middel van gesprekken toegespitst in: *'Wat kunnen de medewerkers de bewoners van het wooncentrum bieden op het moment dat zij achttien jaar worden en tussen wal en schip (dreigen te) vallen wanneer zij geen vrijetijdsbesteding hebben, geen aansluiting kunnen vinden binnen de dagbesteding en het reguliere werk?'* Tijdens het vooronderzoek is in overleg met de begeleider en opdrachtgever besloten om het onderzoek geheel te richten op de vrijetijdsbesteding. De eerste vraagstelling was te breed voor het beschikbare tijdsbestek. De wensen en behoeften van de bewoners van het wooncentrum en de mogelijkheden wat betreft vrijetijdsbesteding in de gemeente Doesburg speelden bij het onderzoek een grote rol. Verschillende collega's gaven aan hierin meer inzicht en handvatten te willen, dit bleek uit onderling mailcontact met de medewerkers.

1.2.1. Organisatie en doelgroep algemeen

Zozijn is een organisatie die begeleiding en ondersteuning biedt aan alle mensen met een beperking. Kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen met een verstandelijke beperking kunnen bij Zozijn terecht (Zozijn, z.d.-g). Er worden verschillende soorten van begeleiding, ondersteuning of zorg geboden in verschillende contexten (Zozijn, z.d.-h). Daarnaast is Zozijn partner van scholen, wijkteams, verenigingen, artsen en specialisten in de buurt (Zozijn, z.d.-a). Bij Zozijn werken ze volgens het Model Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling Zorginstellingen (HKZ) evenals het Kwaliteitskader Gehandicaptenzorg (Zozijn, z.d.-d). Wonen, zoals wooncentrum Zozijn Doesburg, is een onderdeel van Zozijn Kind & Jeugdhulp de Liemers en valt onder Orthopedagogisch Centrum de Winde (Zozijn Kind & Jeugdhulp, z.d.).

1.2.2. Visie Zozijn

De visie van Zozijn wordt als volgt omschreven:

"De samenleving wordt 'inclusief' als de sociale rol van mensen met een beperking geaccepteerd wordt in de samenleving" (Rorije, 2009).

De cliënten bij Zozijn hebben regie op hun eigen leven, onder voorbehoud van wet- en regelgeving (Rorije, 2009). Bij Zozijn vinden zij dat ieder mens eigen keuzes moet kunnen maken en er deels gelijkwaardigheid moet zijn. Zozijn helpt, ondersteunt en begeleidt daarbij waar nodig is (Zozijn, z.d.-f). De visie komt tot uiting in de manier waarop zij de organisatie vormgeven, de cliënt staat hierin centraal. Medezeggenschap van cliënten, verwanten en medewerkers is daarin belangrijk (Zozijn, z.d.-e).

1.2.3. Missie Zozijn

Ontwikkelen met oog voor verschil is de missie van Zozijn. Bij Zozijn geloven ze in de ontwikkeling van mensen. Om hun missie te realiseren en de visie vorm te geven hebben zij kernwaarden: integer en vindingrijk. Zozijn erkent dat iedere persoon behoeften, mogelijkheden en wensen heeft. Het is van belang dat de persoon de mogelijkheid krijgt om zich op individueel niveau te ontwikkelen (Rorije, 2013).

1.3. Leeswijzer

In dit onderzoeksverslag zijn de analyse, methoden van onderzoek, resultaten, conclusies, discussies en aanbevelingen opgenomen. In hoofdstuk 2 is een analyse gemaakt van het probleem in de praktijk onderbouwd met literatuur. Aan het eind van dit hoofdstuk is een onderzoeksvraag en doelstelling geformuleerd. In hoofdstuk 3 komt de methode van onderzoek aan de orde. Hierin komen de onderzoeksbenadering, participanten, procedures van het onderzoek, meetinstrumenten, analyse, betrouwbaarheid, validiteit en draagvlak aan bod. In hoofdstuk 4 worden de belangrijkste resultaten per deelvraag beschreven. Als laatste komen in hoofdstuk 5 de conclusies van het onderzoek, de discussie en de aanbevelingen aan bod. Om de leesbaarheid van deze scriptie te bevorderen is er voor een passieve schrijfwijze gekozen. Om herhaling van uitleg en termen te voorkomen zal er in dit onderzoek gebruikt worden gemaakt van:

- De term 'verstandelijke beperking';
- Bewoners, hiermee worden de cliënten van het wooncentrum bedoeld;
- Medewerker 1, medewerker 2 of bewoner 1, bewoner 2 etc. Hierdoor is de privacy gewaarborgd en is niet te herleiden wie wat heeft gezegd;
- Superscripts, in de voetnoot van diezelfde pagina is het begrip uitgelegd;
- Kraakselaan of Margrietstaat, medewerkers maken op die manier onderscheid tussen de gedeeltes van het wooncentrum;
- Het wooncentrum, hiermee wordt het gehele wooncentrum bedoeld.

Hoofdstuk 2: Probleemanalyse

Kinderen met een lichte verstandelijke beperking dreigen regelmatig tussen wal en schip te vallen. Dit is een kwetsbare doelgroep in de samenleving (Gaag, 2007). Medewerkers van het wooncentrum benoemden dit in mailcontact en gesprekken tijdens het onderzoek. In onderstaande paragrafen zal duidelijk worden waarom dit een kwetsbare doelgroep is.

2.1. Analyse van het probleem in de praktijk

Informatie in deze paragraaf is verkregen uit een gesprek met Medewerker 6 en Medewerker 7 dat heeft plaatsgevonden op 4 februari 2016. Tenzij anders aangegeven, is de informatie afkomstig uit dit gesprek.

2.1.1 Doelgroep wooncentrum

In het wooncentrum maken kinderen en jongeren gebruik van de diensten wonen en logeren. De bewoners op deze locatie hebben een lichte tot matige verstandelijke beperking of een ontwikkelingsprobleem (Zozijn, z.d.-b). Bij een ontwikkelingsprobleem bij een bewoner van het wooncentrum kan gedacht worden aan hechtingsproblematiek, agressie, aandachtstekortstoornis met hyperactiviteit (Attention Deficit Hyperactivity Disorder: ADHD), een autisme spectrum stoornis (ASS), bewoners die verbaal erg sterk zijn of bewoners die problemen hebben met de prikkelverwerking (Medewerker 7, persoonlijke mededeling, 10 november 2015). Er kan ook sprake zijn van comorbiditeit¹.

Het wooncentrum is een locatie dat bestaat uit drie delen. Aan de Kraakselaan hebben de bewoners behoefte aan intensieve begeleiding en ondersteuning in het dagelijkse leven. Aan de Margrietstraat zijn de bewoners gedeeltelijk zelfstandig. Zij krijgen minder begeleiding en ondersteuning. Het laatste gedeelte is in de weekenden regelmatig bezet door logés (Medewerker 7). Dit onderzoek zal zich echter richten op de vaste bewoners Kraakselaan en de Margrietstraat.

Doordeweeks is het wooncentrum tussen 9.00 uur en 15.00 uur, met uitzondering van ziekte, vrije dagen en vakanties, gesloten. Sommige bewoners gaan in het weekend naar huis (per bewoner is dit verschillend) (Medewerker 7). Doordeweeks gaan zij naar school, stage, werk en/of dagbesteding (Medewerker 6).

Het wooncentrum werd op het moment van onderzoek bewoond door drie jongens en vijf meiden.

“De doelgroep is eigenwijs en zij hebben een laag niveau en last van overprikkeling” (Medewerker 7, persoonlijke mededeling, 4 februari 2016).

¹ Het tegelijkertijd aanwezig zijn van verschillende aandoeningen of stoornissen (Rigter, 2002).

“Vaak worden zij overschat door anderen, omdat de beperking aan de buitenkant vaak niet zichtbaar is” (Medewerker 6, persoonlijke mededeling, 4 februari 2016).

Omstanders kunnen dit wooncentrum zien als een gezellig samenzijn. Waarbij iedereen zijn eigen taken heeft. Er wordt gestreefd om een thuissituatie voor de bewoners te creëren (Medewerker 6). Bewoners zien het wooncentrum als huis en hun eigen huis als thuis. Hierbij duidde een medewerker op het huiselijke gevoel dat een aantal bewoners in hun bij hun ouders/verzorgers niet altijd ervaren, maar in het wooncentrum wel (Medewerker 7).

“De begeleiders van de groep worden door de bewoners gezien als ouders” (Medewerker 7, persoonlijke mededeling, 4 februari 2016).

De begeleiders hebben een adviserende rol en doen veel in overleg met betrokkenen (ouders/verzorgers, voogden). Ouders/verzorgers zijn nauwelijks aanwezig in het wooncentrum, daarom is er veel contact via de telefoon en e-mail en tijdens haal- en brengmomenten. De bewoners worden getraind en begeleid naar een vervolg in de maatschappij (Medewerker 6). De medewerkers vinden het belangrijk dat de bewoner regie in eigen leven houdt. Zij houden de bewoners in de gaten en grijpen in zodra dit nodig is. Zij werken vraaggericht met het Eigen Initiatief Model (EIM)² (Medewerker 7).

2.1.2. Huidige situatie

Medewerkers vinden dat de bewoners tussen wal en schip vallen op verschillende gebieden. Zij komen bijvoorbeeld niet in aanmerking voor passende vrijetijdsbesteding. Zij geven aan dat instanties vaak kijken naar de cijfers die bekend zijn, zoals de (kalender)leeftijd van een individu. Er wordt niet gekeken naar wat het individu wil of kan (Medewerker 6 & Medewerker 7). Niet alle instanties waarmee een bewoner in aanraking komt, hebben voldoende kennis over de beperking en/of problematiek. Zo zijn er in bepaalde gebieden ook onwetend en/of lerende door de verschillende veranderingen in de wet en regelgeving. Het gehele team is verantwoordelijk voor vrijetijdsbesteding op het wooncentrum (Medewerker 7).

Vrijwilligers en mantelzorgers blijken een belangrijke groeiende groep te vormen voor de cliënten van Zozijn (Boerboom, 2014). Op dit moment zijn er twee vrijwilligers aangenomen voor het wooncentrum (Medewerker 7, persoonlijke mededeling, 24 februari 2016).

Dit jaar speelt het probleem met betrekking tot vrijetijdsbesteding meer dan ooit door de wijzigingen in de wet en regelgeving. De organisatie en de bewoners hebben te kampen met het tussen wal en schip vallen van de bewoners in de vrijetijdsbesteding (Medewerker 7). Medewerkers zien nauwelijks opties, de mogelijkheden in de huidige situatie zijn beperkt (Medewerker 6 & Medewerker 7). Via het netwerk is er af en toe een activiteit waaraan de

² Trainings- en begeleidingsmodel voor mensen met een verstandelijke beperking om de zelfredzaamheid in het dagelijks leven te vergroten (Dekker, Timmer, & Voortman, 2003).

bewoners mee kunnen doen.

“Wij gaan wel eens met de bewoners naar het prikkelarme uurtje op de kermis, de bewoners voelen zich dan toch anders” (Medewerker 6, persoonlijke mededeling, 4 februari 2016).

Door de kosten die aan vrijetijdsbesteding zitten, zijn de mogelijkheden voor de bewoners beperkt. Er wordt per dag bekeken wat er in de buurt en op het wooncentrum te doen is. Dit is groepsafhankelijk en daarnaast verschilt het per bewoner of ze alleen in het wooncentrum mogen blijven of een activiteit alleen mogen ondernemen (Medewerker 7).

Twee bewoners geven aan hun vrije tijd verschillend te besteden (Bewoner 2 & Bewoner 6, persoonlijke mededeling, 24 februari 2016).

Op dit moment spelen er verschillende vragen op verschillende gebieden, namelijk op financieel gebied, vervoer en passende vrijetijdsbesteding.

Financiën

Gezien de veranderingen in de wet- en regelgeving vallen niet alle bewoners (volledig) onder de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong). Voorheen was er vanuit Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) een scholieren tegemoetkoming, maar daar heeft niet iedere bewoner recht op (Medewerker 7). In het wooncentrum zijn twee bewoners met een Wajong-uitkering en er zijn drie bewoners met een scholieren tegemoetkoming (Medewerker 7, persoonlijke mededeling, 17 maart 2016). De ouders/verzorgers van de bewoners hebben niet allemaal veel te besteden. Hierdoor komen sommige bewoners in financiële problemen. Het is voor de bewoners en begeleiders niet duidelijk waar elke individuele bewoner recht op heeft. Door de bestaande en veranderde wet en regelgeving hebben bewoners niets of weinig te besteden in hun vrije tijd (Medewerker 7).

Vervoer

Het vervoer wordt niet voor alle bewoners vergoed (Medewerker 7). Voor de bewoners die naar school gaan is er de mogelijkheid tot de Plusbus Doesburg (Medewerker 7, persoonlijke mededeling, 24 februari 2016). Er wordt gekeken of het reizen naar de bestemming passend, verantwoord en doelmatig is. Een gevolg hiervan is dat de cliënten van Zozijn minder keuzemogelijkheden hebben (Venema, 2013). Een bewoner moet de uitstapjes en het (sociaal) vervoer zelf betalen (Kleerebezem, 2016a).

Passende vrijetijdsbesteding

Het wooncentrum van Zozijn biedt op het moment van onderzoek niet wat zij willen bieden aan de bewoners (Medewerker 6 & Medewerker 7). Een medewerker gaf aan dat zij de bewoners activiteiten wil bieden die bij hun interesses liggen (Medewerker 2, persoonlijke mededeling, 3 maart 2016). Medewerkers proberen alles zo goedkoop mogelijk of gratis te doen (bijvoorbeeld: wandelen en fietsen). Voorheen was er een financieel potje voor

'ontspanning', een aantal jaar geleden is dit potje vervallen door regels en bezuinigingen. Het werd gebruikt voor activiteiten in de vrije tijd en nu moet het geld voor de vrije tijd van de bewoners zelf en/of ouders/verzorgers komen. Als een bewoner bijvoorbeeld met een begeleider naar de film gaat, dan zou de bewoner, officieel gezien, moeten betalen voor zijn eigen kaartje, het kaartje van de begeleider en de gemaakte kilometers. Het is persoonsgebonden of dit kan (Medewerker 7). De kosten van verplichte activiteiten (bijvoorbeeld een cursus) betaalt Zozijn, er kan wel een eigen bijdrage van gevraagd worden (Kleerebezem, 2016b).

Bij de omgeving van het wooncentrum is volgens de medewerkers vrijwel geen aansluiting. Volgens hen zijn er te weinig middelen of er niets ondernomen vanuit die organisaties. Vaak is er te weinig bekendheid over de doelgroep (Medewerker 6 & Medewerker 7).

"Als begeleider wil je kunnen geven wat de bewoner verdient, maar op dit moment is dat niet mogelijk" (Medewerker 7, persoonlijke mededeling, 4 februari 2016).

Door de wet en regelgeving hebben sommige bewoners meer vrije tijd dan andere jongeren van hun leeftijd. Een reden kan zijn dat de indicatie voor het aantal uren dagbesteding minder is dan voorheen. Hierdoor kan het zijn dat een bewoner bijvoorbeeld twee hele dagen thuis zit. Hierdoor kunnen zij meer vrije tijd hebben dan andere jongeren van hun leeftijd.

2.1.3. Ideaalbeeld

Het ideaalbeeld is dat er een potje met geld voor de vrijetijdsbesteding beschikbaar gesteld wordt. Volgens medewerkers zou het mooi zijn als er een sponsoring zou komen om de kas voor de vrijetijdsbesteding te spekken. Activiteiten op loop- of fietsafstand zouden fijn zijn (Medewerker 6 & Medewerker 7).

Eén van de prioriteiten van een medewerker is dat de bewoners kunnen participeren in de maatschappij. Zij geeft hierbij aan dat dit niet altijd hoeft in groepsverband, maar dit ook aan de hand van individuele activiteiten kan. De medewerker vindt het belangrijk dat de bewoners, net als ieder ander gezin, een dagje uit kunnen (Medewerker 2, persoonlijke mededeling, 3 maart 2016).

Een ander ideaalbeeld is dat er één organisatie en/of één contactpersoon is, waar de bewoners en begeleiders naartoe kunnen om meer duidelijkheid te krijgen (over bijvoorbeeld vergoedingen) (Medewerker 6). Hierdoor kan de begeleider duidelijkheid en rust scheppen voor de bewoner (Medewerker 7).

De kennis van vrijetijdsbesteding binnen Zozijn kan volgens een aantal medewerkers beter. Het is niet duidelijk wat er nu allemaal geboden wordt in en rondom Doesburg en waar de bewoners voor in aanmerking kunnen komen (Medewerker 6 & Medewerker 7). Welke verwachtingen kunnen en mogen zij hebben van het sociale netwerk van de bewoner? Wat kan de gemeente Doesburg bieden? Dit zijn allemaal vragen die opkomen bij de

medewerkers (Medewerker 7).

De bewoners stellen zichzelf vaak een droom voor die niet te verwezenlijken is. Hoe de bewoners hier tegen aankijken verschilt of dit komt door de niveauverschillen (Medewerker 6).

2.1.4. Pedagogische relevantie in dit onderzoek

Het streven van het onderzoek was om duidelijkheid voor de bewoners en begeleiders te creëren. Zo weten zij waar zij aan toe zijn en terecht kunnen (Medewerker 7). Door de bewoners mee te laten draaien in de maatschappij, draagt de bewoner bij aan de participatiemaatschappij. Hierbij is het onder de mensen komen van de bewoners een basis (Kwekkeboom & Weert, 2008b). De stap om andere mensen te leren kennen was op het moment van onderzoek erg groot, omdat de vrijetijdsbesteding buiten het wooncentrum minimaal was. Eén medewerker vindt het van belang dat jongeren met een verstandelijke beperking op hun eigen niveau mee kunnen draaien in de maatschappij (Medewerker 2, persoonlijke mededeling, 3 maart 2016). Andere medewerkers beaamden dit.

Voor de medewerkers is het belangrijk om voldoening uit het werk te halen: het helpen integreren van de bewoner in de maatschappij (Medewerker 6). Dit sluit aan bij de pedagoog Martinus Langeveld. Hij vindt dat de opvoeding erop gericht is om het kind klaar te stomen deel te kunnen nemen aan de samenleving en zelfvorming (Weijers, 2013). De stimulering vindt plaats met behulp van de medewerkers van het wooncentrum en door het ondernemen van verschillende activiteiten in de maatschappij (Medewerker 7).

2.2. Analyse van het probleem in de literatuur

De volgende onderwerpen komen in de literatuuranalyse aan bod: algemene informatie over een verstandelijke beperking, verstandelijke beperking en sociaal netwerk, verstandelijke beperking en wonen, verstandelijke beperking en vrije tijd en verstandelijke beperking en maatschappij.

2.2.1. Algemene informatie over een verstandelijke beperking

De bewoners van het wooncentrum hebben een lichte tot matige verstandelijke beperking. Bij een lichte verstandelijke beperking is de IQ-score van 50-55 tot 70. Bij een matige verstandelijke beperking is de IQ-score van 35-40 tot 50-55 (Bogerd & Nijgh, 2007). De doelgroep van het wooncentrum doorloopt grotendeels de ontwikkelingstaken zoals Piaget (Kohnstamm, 2009), Erikson (Luitjes & Zeeuw-Jans, 2011) en Blokland (2010) beschrijven. Deze ontwikkeling kan op verschillende vlakken vertraagd zijn of afwijken (door de mate van de beperking en levenservaring van de bewoners).

Algemene zichtbare moeilijkheden

Bij een persoon met een verstandelijke beperking zijn er tekortkomingen in het

aanpassingsgedrag. Dit houdt in dat de persoon er niet voldoende in slaagt te voldoen aan de normen die gesteld worden door de maatschappij of culturele achtergrond (Bogerd & Nijgh, 2007). De medewerkers zijn van mening dat de bewoners veelal niet kunnen voldoen aan de norm van de huidige maatschappij. Mensen met een verstandelijke beperking kunnen moeite hebben met het overzien van consequenties van hun gedrag. Ze leren veel door concrete ervaringen en hebben oefening nodig om oorzaak en gevolg te ontdekken (Schijndel, 2008; Medewerker 7, persoonlijke mededeling, 11 maart 2016).

Hechtingsproblematiek

Bij de bewoners in het wooncentrum kan er hechtingsproblematiek aanwezig zijn (Medewerker 7, persoonlijke mededeling, 11 maart 2016). In de hechtingstheorie wordt duidelijk dat de eerste twee levensjaren de basis voor zelfstandigheid in het latere leven zijn (Kohnstamm, 2009). Bij een kind dat veilig gehecht is bestaat er een evenwicht tussen exploreren en nabijheid (Kohnstamm, 2009). Voor ouders van een kind met een verstandelijke beperking wordt het soms bemoeilijkt om responsief en sensitief te reageren, door de onduidelijke behoeften van het kind. Vaak zie je dat ouders van een kind met een verstandelijke beperking zelf ook een beperking hebben, de ouder ziet dan de signalen van het kind niet. Beide gevallen kunnen van invloed zijn op de hechting tussen ouder en kind (Schijndel, 2008).

Bijkomende problemen

Bij mensen met een verstandelijke beperking is er vaak sprake van comorbiditeit (Douma & Dekker, 2007). Problemen kunnen zich bevinden op leergebied, medisch-organische gebied³, binnen het gezin, sociale situaties en psychiatrische stoornissen (Geels, 2010). Onbekende frustraties kunnen ten grondslag liggen aan de hiervoor genoemde problemen (Douma & Dekker, 2007).

Er zijn mensen die geen passende plek kunnen vinden. Het aantal personen met een lichte verstandelijke beperking en gedragsproblemen dat thuis zit (thuiszitters) is groot (Radema, Veen, Verheij, & Wouters, 2005, p. 14). Op het wooncentrum is dit voor één bewoner ook het geval (Medewerker 7, persoonlijke mededeling, 11 maart 2016).

2.2.2. Verstandelijke beperking en sociaal netwerk

Het sociale netwerk kan bij personen met een verstandelijke beperking verschillen in aantal en intensiviteit. Dit kan te maken hebben met de levenshouding. Hoe positiever de levenshouding is, hoe meer (regelmatige) contacten er zijn met familieleden en vrienden. Personen met een verstandelijke beperking kunnen al erg tevreden zijn met een sociaal netwerk van ongeveer tien personen (Kwekkeboom & Weert, 2008b). In de meeste gevallen,

³ Aandoeningen als hyperactiviteit, impulsiviteit, slaapstoornissen en emotionele instabiliteit (Verheij, 2015).

zijn de eerste mensen waar mensen met een lichte verstandelijke beperking mee in contact komen de begeleiders, familieleden of andere mensen met een beperking. Er zijn steeds meer mensen met een beperking die zoeken naar sociale contacten waarbij zij zich veilig voelen en uitjes mee kunnen maken (Cardol, Rijken, & Speet, 2007).

Kinderen met een verstandelijke beperking kunnen een verstoorde sociale informatieverwerking hebben. In contact met andere kinderen en leeftijdsgenoten worden kinderen met een lichte verstandelijke beperking vaak afgewezen of minder geaccepteerd. Hierdoor kunnen zij moeilijk een relatie of band opbouwen met een ander en kan er een neerwaartse spiraal ontstaan (Gaag, 2007). Het kan voorkomen dat jeugdigen met een lichte verstandelijke beperking een laag zelfbeeld en/of zelfvertrouwen hebben. Dit komt mede doordat zij zich moeilijk kunnen inleven in de ander en zich moeilijk kunnen aansluiten. Een mogelijk gevolg hiervan is dat mensen met een verstandelijke beperking weinig contacten buiten de eigen kring hebben. Daardoor hebben zij weinig vrijetijdsbesteding in groepsverband en de deelname hiertoe, waardoor zij geïsoleerd kunnen raken (Roon, 2008). Een sociaal isolement zou voor kunnen komen bij een bewoner, wanneer hij/zij onvoldoende sociale activiteiten ondernemen buiten het wooncentrum (Medewerker 7, persoonlijke mededeling, 11 maart 2016).

Reacties en handelingen van een persoon met lichte verstandelijke beperking zijn voor de omgeving niet altijd duidelijk. De beperking kan ervoor zorgen dat de persoon niet duidelijk kan maken wat hij bedoelt. Hierdoor kan er een grote emotionele druk ontstaan en dit kan zich op den duur uiten in gedragsproblemen (Schijndel, 2008). Dit kan meespelen in de sociaal-emotionele ontwikkeling en handelingen van de bewoners (Medewerker 7, persoonlijke mededeling, 11 maart 2016).

2.2.3. Verstandelijke beperking en wonen

Vroeger woonden mensen met een verstandelijke beperking vaak op instellingsterreinen, tegenwoordig vaker in een woonwijk (Cardol et al., 2007). Wanneer de woonomgeving meer stedelijk is, is de kans op integratie groter (Kwekkeboom & Weert, 2008b). Ondanks dat zij meer in woonwijken wonen, hebben zij minder contact met andere wijkbewoners en zijn zij minder vaak lid van een club/vereniging. Meer dan 60 procent woont samen met andere mensen met een verstandelijke beperking (Cardol et al., 2007). Dit is ook terug te zien bij de bewoners van het wooncentrum. Zij zijn gevestigd in een woonwijk, maar de bewoners hebben geen tot weinig aansluiting in de wijk (en in de gemeente) volgens medewerkers.

2.2.4. Verstandelijke beperking en vrije tijd

Algemeen: Vrije tijd en vrijetijdsbesteding

Vrije tijd kan omschreven worden als een tijd waarin mensen gekozen bezigheden kunnen verrichten, zonder de verplichte taken die zij al hebben. Meestal kiest een kind zelf wat het

doet in de vrije tijd. Kinderen ontdekken in hun vrije tijd waar hun interesses liggen en ook waar zij goed in zijn. In de vrije tijd kan de creatieve mens worden gevormd. Daarnaast leren zij in hun vrije tijd de basale vaardigheden en de motorische vaardigheden (Boeren, 2009). Mensen hechten bij de vrije tijd vaak een grote waarde aan keuzevrijheid (Willems, 2008). Activiteiten in de vrije tijd kunnen in verschillende domeinen ingedeeld worden, namelijk: sport, educatie, cultureel en spel (Janssen et al., 2008). Vrijtijdsbesteding kan in psychologische zin opgevat worden als een specifieke ervaring. De mate van het waarnemen van de vrijheid en de intrinsieke en extrinsieke motivatie zijn hierbij van belang (Willems, 2008). Een belangrijk aspect bij vrijtijdsbesteding is dat het kind de tijd beleeft als vrije tijd en dat het kind de activiteit leuk vindt, uitgedaagd en gestimuleerd wordt (Janssen et al., 2008). Ongeveer één vierde van de dagindeling van een persoon bestaat uit vrije tijd (Bartels & Dijkman, 2008).

Mensen die vrijtijdsbesteding buiten de deur verrichten, komen meer en vaker in contact met andere mensen uit de samenleving. Lidmaatschap van een vereniging, uitgaan en informele groepen worden beschouwd als vorm van participatie (Kwekkeboom & Weert, 2008a, p. 80). Tijdens schoolvakanties wordt er veel gebruik gemaakt van speelpleinen, verenigingen en andere activiteiten (Janssen et al., 2008).

Een ouder of begeleider kan een drempel zijn voor een kind om iets in de vrije tijd te kunnen ondernemen, maar hij/zij kan het kind ook ondersteunen. Volgens ouders worden de vrijtijdsactiviteiten beïnvloed door kosten en dit kan problemen opleveren. Hetzelfde geldt voor: het tijdstip, het vervoer naar de activiteit, het openstaan van de organisatie voor kinderen met een beperking, deelnameaantal en het vertrouwen in de begeleiding. Als er gekeken wordt naar de invulling van de vrije tijd van de persoon met de verstandelijke beperking dan geven ouders aan dat de Playstation, Nintendo, televisie en computer niet de meest ideale activiteiten zijn voor de vrijtijdsbesteding. Behoeften en verwachtingen liggen vaak op het gebied van sport, competitie, uitdaging, ontspanning en vrienden (Janssen et al., 2008).

Als laatst zijn mensen vaak niet op de hoogte van activiteiten. Het is belangrijk om het aanbod te kennen om er zo goed mogelijk gebruik van te kunnen maken (Janssen et al., 2008). Vanuit de praktijk bleek dat de kennis van het aanbod in de gemeente Doesburg niet of nauwelijks aanwezig is in het wooncentrum (Medewerker 7, persoonlijke mededeling, 11 maart 2016).

Vrijtijdsbesteding en een verstandelijke beperking

Vrijtijdsbesteding is niet alleen bewegen, maar ook ontspannen (Roon, 2008). Een medewerker vraagt zich echter af in hoeverre de bewoners kunnen ontspannen (Medewerker 7, persoonlijke mededeling, 3 maart 2016).

Bij mensen met een verstandelijke beperking kan de vrijetijdsbesteding een rol spelen in het bijdragen van zelfontplooiing en ontwikkeling van vaardigheden en competenties (Kwekkeboom & Weert, 2008a, p. 125). Jongeren met een lichte en matige verstandelijke beperking participeren in de maatschappij door middel van: het ondernemen van activiteiten in de vrije tijd (met/zonder mensen met verstandelijke beperking) en regelmatig afspreken of activiteiten ondernemen met vrienden (met/zonder mensen met verstandelijke beperking). Jongeren met een lichte verstandelijke beperking participeren meer in de maatschappij in vergelijking met jongeren met een matige verstandelijke beperking. In vergelijking met de algemene bevolking maken jongeren met een lichte tot matige verstandelijke beperking minder gebruik van openbaar vervoer, buurtvoorzieningen etc. Dit leidt tot minder participatie in de maatschappij van de mensen met een lichte tot matige verstandelijke beperking (Boeije, Hoek, Langelaan, Meulenkamp, Rijken, & Waverijn, 2015). In de huidige samenleving versterken vraag en aanbod elkaar. Er zijn steeds meer organisaties die iets doen met betrekking tot de vrije tijd voor alle jongeren. Het contact met vrienden en kennissen vinden jongeren met een lichte tot matige verstandelijke beperking belangrijk, daarbij heeft het uitgaansleven ook aantrekkingskracht op deze jongeren (Kooiker, 2006). Vijftig procent van de mensen met een lichte tot matige verstandelijke beperking maakt in de vrije tijd gebruik van activiteiten die speciaal voor deze doelgroep zijn opgezet de andere helft doet dit niet (Cardol et al., 2007). Sommigen hebben hulp nodig bij sociale contacten en bij het doen van activiteiten in de vrije tijd (Boeije et al., 2015).

Veel mensen met een verstandelijke beperking geven aan een zinvolle invulling van de dag te hebben en een kleine groep heeft dit niet. Ruim driekwart van de mensen met een verstandelijke beperking heeft genoeg te doen in de vrije tijd. Een kwart wil vaker iets ondernemen in hun vrije tijd. Sommigen hebben het juist te druk of hebben het geld niet voor activiteiten (Cardol et al., 2007). Minder dan de helft (40%) van de jongeren in de leeftijd van achttien tot vierentwintig jaar met een verstandelijke beperking is actief in een vereniging. Een andere groep (47%) is niet actief in een vereniging en heeft die behoefte ook niet. Dertien procent is niet lid, maar heeft die behoefte wel. Als ze actief zijn bij een vereniging, dan is dit in de meeste gevallen ook een vereniging die zich richt op de doelgroep met een beperking (Kooiker, 2006). Naast van mensen met een verstandelijke beperking vinden het van belang dat er integratie plaatsvindt. Zij moeten kunnen gaan en staan waar ze willen en gebruik kunnen maken van voorzieningen en activiteiten in hun buurt. Activiteiten moeten aansluiten bij de persoon. De persoon zou een keuzevrijheid moeten hebben tussen regulier en speciaal georganiseerde activiteiten (Cardol et al., 2007).

Met de medewerkers van het wooncentrum is de volgende beschrijving van het begrip vrijetijdsbesteding tot stand gekomen:

'Vrijtijdsbesteding is de tijd waarin een bewoner niets hoeft en geen school, dagbesteding, werk of taken heeft en kan ontspannen (als zij dit kunnen). De bewoner kan de vrije tijd invullen naar eigen voorkeur en behoefte, binnen de financiële kaders, afspraken en zijn of haar niveau. De bewoner heeft hier alle vrijheid in en kan zich richten op zijn interesses. Er kan contact gemaakt worden met anderen en zichzelf wat leidt tot zelfontplooiing. De vrijtijdsbesteding zal bijdragen aan het participeren van de bewoner in de maatschappij.'

2.2.5. Verstandelijke beperking en de maatschappij

Jongeren met een lichte verstandelijke beperking zijn extra kwetsbaar om in ongewenste situaties terecht te komen, zij zijn snel te beïnvloeden. Doordat de beperking niet altijd zichtbaar is, worden zij snel overschat of overvraagd (Cardol & Lieshout, 2012). Volgens medewerkers willen veel jongeren met een verstandelijke beperking dat hun leven eruit ziet als ieder ander mens, het zogenoemde 'huisje, boompje, beestje' (Medewerker 6, persoonlijke mededeling, 4 februari 2016). De jongeren met een lichte verstandelijke beperking beseffen vaak niet wat de grenzen en mogelijkheden zijn om deze idealen te bereiken (Cardol & Lieshout, 2012). Het blijkt dat jongeren met een lichte verstandelijke beperking vaak tussen wal en schip vallen. Een oorzaak hiervan is dat zij geen aansluiting kunnen vinden bij activiteiten van de zorgaanbieders en in het reguliere circuit net niet mee kunnen komen (Cardol & Lieshout, 2012, p. 22).

Een aantal indicatoren voor het meten van maatschappelijke participatie zijn: een lidmaatschap bij een sportclub, hobby, vrijwilligerswerk verrichten, mantelzorg verlenen aan andere(n) en het deelnemen aan andere informele groepen in hun vrije tijd. Vervoer voor mensen met een beperking is een randvoorwaarde om te kunnen participeren in de maatschappij. Anders zal het participeren in de vrije tijd hierdoor bemoeilijkt worden (Kwekkeboom & Weert, 2008b). Om mensen met een verstandelijke beperking meer te kunnen laten integreren in de huidige maatschappij worden er diverse projecten en andere initiatieven opgezet (Schijndel, 2008). Een groot deel van de zorg ligt bij de gemeente, maar hier heerst onwetendheid over deze doelgroep (Vossen, 2012). Hierdoor zijn er in de loop van de jaren stereotype beelden en verkeerde opvattingen ontstaan (Schijndel, 2008). Gemeenteambtenaren en begeleiders in zorginstellingen blijken vaak niet op de hoogte te zijn van elkaars werkzaamheden en mogelijkheden. Hierdoor is er onduidelijk wie er verantwoordelijk is en bestaat het risico dat er kansen onbenut blijven. Organisaties in de gemeente hebben de verantwoordelijkheid om alle burgers te ondersteunen. Het kansen en talenten benutten van mensen met een beperking kan dilemma's met zich meebrengen. De uitdaging voor de begeleider ligt in het vinden van een balans tussen het beschermen en risico's nemen (Cardol & Lieshout, 2012).

2.3. Conclusie praktijk en literatuur

Nederland wordt steeds meer een participatiemaatschappij (Kwekkeboom & Weert, 2008b). Gezien de vele veranderingen in de zorg brengt dit diverse gevolgen met zich mee voor de jongeren met een lichte tot matige verstandelijke beperking (Vossen, 2012). Zo merken de medewerkers van het wooncentrum dat de bewoners steeds meer tussen wal en schip (dreigen te) raken. Dit geldt voor verschillende gebieden echter wordt dit onderzoek gericht op de vrijetijdsbesteding van de bewoners in de leeftijd van twaalf tot twintig jaar.

In de literatuur wordt bevestigd dat mensen met een verstandelijke beperking, voornamelijk een lichte tot matige verstandelijke beperking, een kwetsbare groep zijn in de samenleving (Gaag, 2007). Dit is precies de doelgroep waar het om draait op het wooncentrum. Het tussen wal en schip vallen wordt veroorzaakt door verschillende gebieden. Gemeenten hebben meer verantwoordelijkheden gekregen met betrekking tot de zorg, ondersteuning en begeleiding van mensen met een beperking (Vossen, 2012). Het is de bedoeling dat mensen met een beperking zich beter zullen gaan integreren in de samenleving (Cardol et al., 2007). Dit lijkt vanzelfsprekend, maar in de praktijk blijkt dat dit niet altijd zo is. Echter lijkt het dat gemeenten vaak niet voldoende weten over de doelgroep met een verstandelijke beperking (Vossen, 2012). Dit werd door medewerkers van het wooncentrum ook aangeduid (Medewerker 6 & Medewerker 7, persoonlijke mededeling, 4 februari 2016). Bewoners van het wooncentrum krijgen volgens de medewerkers niet dat wat ze nodig hebben qua vrijetijdsbesteding. De wens van de medewerkers is dat zij dit wel graag willen bieden. Het zou goed zijn als de bewoners van het wooncentrum meer aansluiting kunnen vinden in de huidige maatschappij en dat zij in hun vrije tijd ook mee kunnen doen met reguliere of aangepaste activiteiten (Medewerker 2, persoonlijke mededeling, 3 maart 2016). Het meedraaien in de maatschappij draagt namelijk bij aan verschillende vaardigheden en competenties in de ontwikkeling (Kwekkeboom & Weert, 2008b). Door de veranderingen in wet- en regelgeving zijn er steeds meer financiële problemen bij de bewoners van het wooncentrum. Hierdoor kunnen zij niet doen wat de meeste jongeren op hun leeftijd wel zouden kunnen (Medewerker 7, persoonlijke mededeling, 4 februari 2016). Medewerkers van het wooncentrum geven aan onvoldoende zicht te hebben op de mogelijkheden op het gebied van vrijetijdsbesteding. Het is belangrijk om het aanbod te kennen zodat er optimaal gebruik van gemaakt kan worden (Janssen et al., 2008).

2.4. Probleemstelling

2.4.1. Doelstelling

Met behulp van dit onderzoek is er inzicht gekomen in de mogelijkheden op het gebied van vrijetijdsbesteding binnen de gemeente Doesburg die passend zijn bij de wensen en behoeften van de bewoners van het wooncentrum. Op basis hiervan worden in hoofdstuk 5

aanbevelingen gedaan. Op de lange termijn is het de bedoeling dat de bewoners gebruik kunnen gaan maken van diverse voor hen passende mogelijkheden in de vrijetijdsbesteding.

2.4.2. Hoofdvraag

De definitieve hoofdvraag met betrekking op de vrijetijdsbesteding is: 'Welke mogelijkheden op het gebied van vrijetijdsbesteding zijn er binnen de gemeente Doesburg voor de bewoners van het wooncentrum van Zozijn die passen bij hun wensen en behoeften?'

2.4.3. Deelvragen

1. Wat zijn de wensen en behoeften van de bewoners van het wooncentrum van Zozijn te Doesburg met betrekking tot de vrijetijdsbesteding?
2. Wat zijn de mogelijkheden in de gemeente Doesburg op het gebied van vrijetijdsbesteding voor de bewoners van het wooncentrum van Zozijn?
3. Wat zijn de mogelijkheden qua vrijetijdsbesteding van ouders/verzorgers van de bewoners van het wooncentrum van Zozijn te Doesburg?
4. Welke mogelijkheden hebben en zien de medewerkers van wooncentrum Zozijn te Doesburg voor de vrijetijdsbesteding van de bewoners?

2.4.4. Definiëring centrale begrippen

De bewoners: hieronder vallen de kinderen en jongeren in de leeftijd van twaalf tot twintig jaar met een verstandelijke beperking, ontwikkelingsstoornis en/of ontwikkelingsprobleem die in het wooncentrum Zozijn te Doesburg begeleiding en ondersteuning krijgen.

Vrijetijdsbesteding: de tijd waarin een bewoner geen verplichtingen heeft en kan ontspannen. De invulling is naar eigen voorkeur en behoefte en kan gericht zijn op interesse. Contact met anderen daarin kan zorgen voor participatie.

Hoofdstuk 3: Methode van onderzoek

3.1. De onderzoeksbenadering

Het onderzoek is voor het grootste deel van kwalitatieve aard. Dit houdt in dat er voornamelijk is gekeken naar de mening, gedachten en beleving van de participanten. Daarnaast zijn de groepen participanten gering waardoor kwantitatief onderzoek niet betrouwbaar en valide zou zijn. Door middel van kwalitatief onderzoek was er de mogelijkheid om de situatie van het wooncentrum toe te lichten. Het is interpretatief en subjectief, zo kon er meer ingegaan worden op de 'waarom' en de 'hoe' wat een bijdrage kon leveren aan het beantwoorden van de deelvragen en de hoofdvraag (Donk & Lanen, 2011). De verkregen gegevens hebben bijgedragen aan beschrijvend onderzoek (Heerink, Pinkster, & Werf, 2009).

3.2. Participanten

Een deel van de participanten van het onderzoek bestond uit de (acht) bewoners van het wooncentrum van Zozijn in Doesburg. Zij hebben allen medewerking verleend aan het onderzoek. De bewoners zijn in de leeftijd van twaalf tot twintig jaar, zij hebben een lichte tot matige verstandelijke beperking. Deze groep bestaat uit vijf vrouwelijke en drie mannelijke bewoners. Deze groep participanten neemt deel aan speciaal onderwijs, stageprojecten, re-integratietrajecten, dagbesteding en werk. De bewoners zijn benaderd om inzicht te krijgen in hun wensen en behoeften met betrekking tot de vrijetijdsbesteding.

Een andere groep participanten zijn alle zeven medewerkers die hun medewerking voor het onderzoek hebben verleend. De medewerkers zijn in de leeftijd van 21 tot 57 jaar. De meeste medewerkers zijn tussen de 30 en 46 jaar. Deze groep bestaat uit twee mannelijke en vijf vrouwelijke medewerkers. De medewerkers zijn allen pedagogisch ondersteuner of coördinerend pedagogisch ondersteuner. Alle medewerkers zijn woonachtig Oost-Gelderland. Er is toenadering gezocht bij de medewerkers om de wensen en behoeften van de bewoners te verduidelijken en inzicht te krijgen in de huidige situatie, mogelijkheden en de beperkingen.

Daarnaast zijn negen ouders/verzorgers benaderd over de invulling van de vrijetijdsbesteding van hun zoon/dochter. Vijf ouders/verzorgers hebben respons aan de enquête gegeven, hiervan waren allen vrouwelijk en in de leeftijd van 39 tot 47 jaar. Van deze participanten hebben drie een afgeronde MBO opleiding en één een afgeronde HBO opleiding. Eén ouder/verzorger heeft het opleidingsniveau niet aangegeven. Zij die respons hebben gegeven zijn woonachtig in de Liemers en de Achterhoek. De ouders/verzorgers zijn benaderd, omdat er naar de mogelijkheden vanuit ouders/verzorgers is gekeken. Daarnaast vulden zij het beeld van de wensen en behoeften van hun zoon/dochter aan (de bewoners van het wooncentrum).

Als laatst zijn de mogelijkheden voor de vrijetijdsbesteding van de bewoners van het wooncentrum in de gemeente Doesburg bekeken. Aan de hand van een interview met een beleidsmedewerker van de gemeente zijn diverse organisaties en/of contactpersonen geïnterviewd. Deze contactpersonen waren van UniekSporten, Jongerencentrum 0313 en zwembad Den Helder. Daarnaast is er een contactpersoon benaderd via een medewerker van het wooncentrum. Deze contactpersoon heeft weet van verschillende initiatieven en mogelijke vrijwilligers in de gemeente Doesburg. Het zijn organisaties die gevestigd zijn in Doesburg. De meeste organisaties hebben onder andere de doelgroep jongeren (in de meeste gevallen in de leeftijd van twaalf tot achttien jaar). Stichting Leergeld, Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds zijn benaderd door middel van een e-mail en telefonisch contact voor een eventuele financiële ondersteuning.

3.3. Procedure van onderzoek

Tijdens het onderzoek is er gestreefd naar zoveel mogelijk samenwerking met de doelgroep, zowel met de medewerkers als met de bewoners. Gedurende de processen van het onderzoek zijn zij geïnformeerd over de werkzaamheden en de verkregen informatie. Hun mening en ideeën zijn meegenomen. Hierbij is gestreefd naar een samenwerkende participatie waarbij partnerschap wordt gezocht met de doelgroep (Dedding, Jurrius, Moonen, & Rutjes 2013).

Door regelmatig bezoek te hebben gebracht aan het wooncentrum zijn er tussentijdse contacten gelegd met bewoners en medewerkers. Naast momenten van onderzoek is er ook contact gemaakt door informele gesprekken en contactmomenten. Dit is ook een manier geweest om vertrouwen te wekken en draagvlak te creëren bij zowel de bewoners als de medewerkers. Hierdoor kan de kans op sociaal wenselijke antwoorden verkleind zijn (Verhoeven, 2011). Bij de bewoners en medewerkers zijn individuele interviews afgenomen. De individuele interviews bij de bewoners zijn door één en dezelfde interviewer afgenomen, deze wijze van interviewen is ook bij de medewerkers gehanteerd. Voor deze manier van interviewen is gekozen, zodat elk interview op dezelfde manier werd vormgegeven. De interviews zijn, bij akkoord, opgenomen met opnameapparatuur. Bij geen akkoord is het interview niet opgenomen, maar zijn er notities gemaakt door een tweede persoon en hiervan is een samenvatting geschreven. De keuze van de persoon is geaccepteerd en gerespecteerd. Er is gekozen voor het opnemen van de interviews om zo min mogelijk informatie te verliezen. Naderhand zijn de interviews uitgewerkt, maar niet door dezelfde interviewer. Op deze manier werd de informatie uit de individuele interviews uitgewisseld. De interviews hebben plaatsgevonden op een, voor de bewoner of medewerker, prettige plek. In de meeste gevallen was dit op de zolderkamer, maar een enkele keer ook op de kamer van een bewoner zelf of in het kantoor van de medewerkers. Tijdens het individuele interview

met medewerkers is gezorgd voor een vervangend persoon op de groep, zodat de medewerker zijn aandacht volledig kon richten op het individuele interview.

Naar ouders/verzorgers van de bewoners is een e-mail met een link naar een enquête gestuurd. Zij werden door middel van een inleidende brief verzocht om deze enquête in te vullen, om zo de vrijetijdsbesteding van hun zoon/dochter te kunnen optimaliseren. Voor een digitale versie van een enquête is gekozen om het analyseren te vergemakkelijken en gezien de aanwezigheid van ouders/verzorgers in het wooncentrum. Daarnaast is er tijdens haal- en brengmomenten van de bewoners contact gelegd met ouders/verzorgers, hen is op dat moment gevraagd om de enquête (na de deadline) schriftelijk in te vullen. De gegevens van de ouders/verzorgers zijn geworven via de begeleider van het onderzoek. Dit gezien de privacy van alle partijen. Er is gekozen voor het afnemen van een enquête vanwege het korte tijdsbestek van het onderzoek.

Na de site van de gemeente Doesburg te hebben bezocht is er een telefonisch contact opgenomen met de gemeente Doesburg. Via een gesprek met een beleidsmedewerker van de gemeente Doesburg zijn diverse organisaties en contactpersonen naar voren gekomen. Met een aantal is contact opgenomen en interviews afgenomen. Deze organisaties en contactpersonen kunnen aansluiten bij de wensen en behoeften van de bewoners.

3.4. Meetinstrumenten

Alle interviews waren semi-gestructureerd, hiermee is geprobeerd te voorkomen dat de vragen suggestief werden. Tijdens de individuele interviews was er een leidraad voor de richting van het interview.

Allereerst heeft er een groepsinterview plaatsgevonden, het interviewleidraad hiervan staat in bijlage 1. Dit is gedaan om het vertrouwen van de bewoners te winnen, waardoor de genoemde informatie van de bewoners in de individuele interviews meegenomen konden worden. Bovendien gaf de begeleider van het onderzoek aan dat er minder druk wordt ervaren door de bewoners wanneer zij eerst met een groep om tafel hebben gesproken (Begeleider, persoonlijke mededeling, 24 februari 2016). In het groepsinterview zijn meerdere perspectieven naar voren gekomen. De bewoners vulden elkaar aan en brachten elkaar op ideeën. Er is gesproken over vrijetijdsbesteding op het wooncentrum, in de gemeente Doesburg en bij ouders/verzorgers thuis. Deze onderwerpen zijn aangesneden om de wensen en behoeften van de bewoners in kaart te brengen.

Door middel van individuele interviews bij de bewoners is er gevraagd naar hun wensen en behoeften met betrekking tot de vrijetijdsbesteding. Tijdens de individuele interviews bij de bewoners is er gebruik gemaakt van pictogrammen zoals ook gedaan wordt in het wooncentrum. Het interviewleidraad van deze individuele interviews staan vermeld in bijlage 2. De bewoners werden door de pictogrammen op ideeën gebracht. De vragen werden zo

concreet mogelijk gesteld, zodat de bewoner de vraag kon begrijpen. Als dit niet het geval was, dan is er uitleg gegeven of is de vraag op een andere wijze gesteld. De individuele interviews met de bewoners waren met 30 á 40 minuten afgerond. Voorafgaand is het interview voorgelegd aan één bewoner van de Kraakselaan en één bewoner van de Margrietstraat. Dit heeft gezorgd voor aanpassingen in het interviewleidraad. De onderwerpen die aan bod zijn gekomen in de individuele interviews zijn vrijetijdsbesteding in het wooncentrum, thuis en in Doesburg. Deze zijn geclusterd in de domeinen sport, spel, educatie en cultuur. Evenals als georganiseerd, niet georganiseerd en reguliere en speciaal georganiseerde activiteiten (Janssen et al., 2008). Deze onderwerpen zijn ook in het groepsinterview naar voren gekomen en hiervan is per bewoner verdieping gezocht door middel van het individuele interview.

Er is met vier bewoners van het wooncentrum een tour door Doesburg gemaakt. Daarbij zijn foto's gemaakt van de activiteiten die de bewoners in Doesburg ondernemen, maar ook van activiteiten die zij nog zouden willen ondernemen. Op het wooncentrum hebben de bewoners aan de hand van een foto-opdracht foto's gemaakt van activiteiten die aansluiten bij hun interesses. De uitleg van de foto-opdracht staat beschreven in bijlage 3. Dit is gedaan om een beeld te krijgen van de huidige situatie, maar ook van de wensen en behoeften.

Eveneens is er bij alle medewerkers een individueel interview afgenomen, het interviewleidraad staat vermeld in bijlage 4. De medewerkers staan dicht bij de bewoners en zij kunnen goed zicht hebben op de wensen en behoeften van de bewoners in de vrijetijdsbesteding. In de individuele interviews met de medewerkers kwamen de volgende onderwerpen aan bod: vrije tijd op het wooncentrum (de vormgeving), het aanbod op het wooncentrum en de mogelijkheden van Zozijn en de medewerkers van het wooncentrum. Voor deze manier is gekozen om inzicht te krijgen in de huidige situatie en wat er anders kan in de vrijetijdsbesteding. Hierbij zijn de wensen en behoeften van de bewoners centraal gesteld.

Op het kantoor van de medewerkers is een checklist opgehangen. Op deze checklist konden de medewerkers de ondernomen activiteit(en) in de vrije tijd van de bewoners noteren en de frequentie hiervan. Door deze checklist is er inzicht gekomen in de dikwijls ondernomen activiteiten op en buiten het wooncentrum. Het format van de checklist is opgenomen in bijlage 5. Door onderscheid te maken tussen de Kraakselaan en de Margrietstraat is er gekeken naar mogelijke overeenkomsten en/of verschillen in de vrijetijdsbesteding.

In de enquête naar ouders/verzorgers is gevraagd naar de huidige situatie thuis, op het wooncentrum en eventuele mogelijkheden en ideeën van ouders/verzorgers met betrekking tot de vrijetijdsbesteding van hun zoon/dochter. Voor een enquête is gekozen om in korte tijd zoveel mogelijk ouders/verzorgers te bereiken. Vanwege het tijdsbestek was het niet haalbaar om een interview met ouders/verzorgers af te nemen. Ouders/verzorgers konden

aan de hand van de enquête een beeld schetsen van de vrijetijdsbesteding in de thuissituatie en de mogelijkheden van henzelf hierin. De enquête bevatte zoveel mogelijk gesloten en/of meerkeuze vragen, deze zijn eenvoudiger in te vullen. Door de inleidende brief zijn ouders/verzorgers geïnformeerd over de enquête (bijlage 6). Naderhand waren de gegevens moeiteloos te analyseren. Het zijn eenduidige antwoorden die niet allemaal gelabeld hoeven te worden, omdat dit bij een gedeelte al is uitgevoerd (Donk & Lanen, 2011). De categorieën en codes zijn opgenomen in bijlage 7.

Tijdens het onderzoek was er een interview met een beleidsmedewerker van de gemeente Doesburg. De bedoeling van het interview was om inzicht te krijgen in de mogelijkheden voor de bewoners in de gemeente Doesburg. In het interview zijn de volgende onderwerpen aan de orde geweest: de vrijetijdsbesteding in Doesburg, mogelijkheden tot subsidie of vergoedingen en mogelijkheden in vervoer. Aan de hand van deze onderwerpen zijn er organisaties en contactpersonen naar voren gekomen. Naderhand is er met deze organisaties en contactpersonen een interview afgenomen. Bij deze interviews is vrijwel hetzelfde interviewleidraad als bij de beleidsmedewerker gehanteerd. Doordat het een kwalitatief onderzoek is, zijn er bij sommige interviews nieuwe onderwerpen toegevoegd. Door deze interviews is er een beeld gevormd van de mogelijkheden binnen de gemeente Doesburg en binnen de organisaties zelf. Dit interviewleidraad staat vermeld in bijlage 8. Deze onderwerpen zijn aangesneden omdat er tijdens de individuele interviews met de bewoners en medewerkers naar voren is gekomen dat er een aantal beperkingen liggen op het gebied van het ondernemen van activiteiten in de vrije tijd. Op deze manier is gekeken om te kijken of de organisaties en contactpersonen een rol kunnen spelen bij de beperkingen die er liggen.

3.5. Analyse

Met behulp van Microsoft Word en Excel zijn de interviews met de bewoners en medewerkers getranscribeerd, gefragmenteerd, samengevat en gecodeerd. De codes zijn tot categorieën geclusterd. Sport-, spel-, educatieve en culturele activiteiten (Janssen et al., 2008) zijn gesloten gecodeerd. De andere categorieën en codes zijn open gecodeerd (bijlage 7). De interviews met de organisaties en contactpersonen in de gemeente Doesburg zijn samengevat. De informatie die voortkwam uit het kwalitatieve onderzoek is bij overeenkomsten in vragen en antwoorden omgezet in kwantitatieve gegevens. De belangrijkste resultaten van de enquêtes zijn uitgewerkt in hoofdstuk 4 en worden ondersteund door figuren. De inleidende brief en de enquête zoals die verstuurd is naar ouders/verzorgers staat vermeld in bijlage 6. Wanneer de verkregen informatie dermate van belang was, is dit in het uiteindelijke onderzoeksverslag geplaatst. In het gehele onderzoek is gekeken naar aantallen.

3.6. Betrouwbaarheid en validiteit

Door middel van het kwalitatieve onderzoek waren er gedurende het onderzoek kansen om aanpassingen aan te brengen in bijvoorbeeld de interviewleidraden. In het interview kregen de participanten dezelfde vragen voorgelegd. Door één en dezelfde interviewer het interview af te laten nemen is het interview zoveel mogelijk op dezelfde wijze vormgegeven. In het onderzoek zijn verschillende perspectieven betrokken namelijk: micro-, meso-, exo- en macroniveau (Eldering, 2011). Bij de bewoners is er gebruik gemaakt van methodetriangulatie, op verschillende manieren is hen gevraagd naar hun wensen en behoeften. Er is aan verschillende participanten gevraagd wat de wensen en behoeften zijn van de bewoners, dit draagt bij aan brontriangulatie (Donk & Lanen, 2011). Door gebruik te hebben gemaakt van interviewleidraden, opnames en de van tevoren getoetste enquête is er gelet op de zorgvuldigheid en de nauwgezetheid van het onderzoek. Het onderzoek is meer valide, omdat er bij alle bewoners en alle medewerkers van het wooncentrum van Zozijn een interview is afgenomen.

Bij ouders/verzorgers is een enquête afgenomen, hierbij werd gestreefd naar een respons van minimaal vijf van de negen ondervraagden om te zorgen voor een valide beeld. Voordat de enquête afgenomen werd bij de participanten zijn de begrippen geoperationaliseerd. Door tussentijds stil te hebben gestaan bij de hoofd- en deelvragen is er gekeken of er onderzocht is wat er onderzocht moet worden (Migchelbrink, 2012).

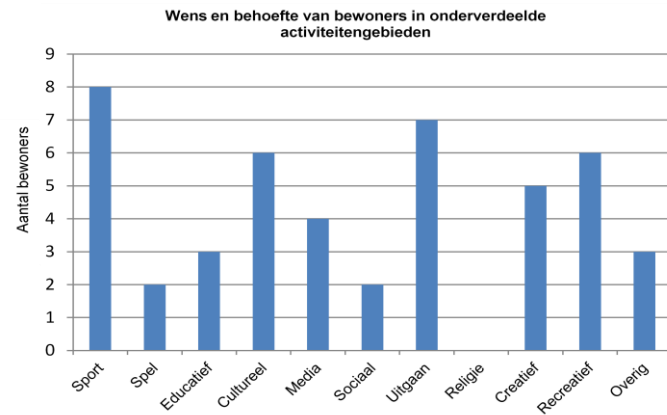
Voordat het onderzoek daadwerkelijk van start ging, is er al draagvlak gecreëerd door de begeleider van het onderzoek, via mailcontact met de medewerkers van locatie wonen Doesburg. De feedback, ideeën en tips van de betrokkenen zijn opgenomen in het onderzoek.

Hoofdstuk 4: Resultaten

Dit hoofdstuk bevat de belangrijkste resultaten die per deelvraag uit het praktijkonderzoek zijn gekomen.

4.1. Wensen en behoeften van de bewoners.

Uit de interviews met alle acht bewoners komen diverse wensen en behoeften naar voren voor de invulling van hun vrije tijd. In figuur 1 komt naar voren dat alle bewoners interesse hebben in een vorm van sport. Een sportactiviteit die vrijwel elke bewoner noemde, was zwemmen. De één benoemde dat hij/zij liever baantjes wil trekken en de ander benoemde dat hij/zij liever wil discozwemmen. Andere voorbeelden van activiteiten die genoemd werden, zijn: boogschieten, darten, dansen, lezen, mens erger je niet, wandelen, voetbal en gamen.

Figuur 1: Wens en behoefte bewoners

"Want ik vind boogschieten gewoon leuk." (Bewoner 1).

Naast sportactiviteiten zijn uitgaans-, recreatieve, creatieve en culturele activiteiten veel benoemd door de bewoners. De vraag naar mediabesteding⁴, spel-, educatieve, sociale en overige activiteiten ligt lager, dit staat vermeld in figuur 1.

"Als we hier nou een kroeg hadden die meer bij mij in mijn straatje past" (Bewoner 3).

Naast de wensen en behoeften van verschillende activiteiten zijn er ook andere wensen en behoeften in de vrijetijdsbesteding benoemd. Zo benoemde één bewoner graag samen activiteiten te willen ondernemen. Een andere bewoner benoemde nadrukkelijk liever geen activiteiten te ondernemen met bewoners van het wooncentrum. De overige bewoners benoemden zowel samen als alleen activiteiten te willen ondernemen. Twee bewoners benoemden dat zij soms wel mee willen doen met een activiteit, maar het afhankelijk is wie van de bewoners deelnemen. Twee bewoners benoemden graag hun eigen ding te willen doen. Eén bewoner benoemd nadrukkelijk met rust gelaten te willen worden. Drie andere bewoners benoemden dat zij soms behoefte hebben aan rustmomenten gedurende de dag.

"Soms vind ik het wel fijn om te wandelen, wordt mijn hoofd een beetje leeg." (Bewoner 8)

Er is één bewoner die benoemde zelfstandig activiteiten te kunnen bedenken en te ondernemen. Deze bewoner zei geen behoefte te hebben aan hulp. Drie andere bewoners

⁴ Activiteiten die te maken hebben met een laptop, computer, televisie, mobiele telefoon, Wii, PlayStation, radio, Xbox en gamen.

benoemden deze behoefte wel te hebben. Zij benoemden dit te zien in het bedenken van een activiteit of de eerste keer of vaker meegaan van de medewerker/stagiaire. Twee bewoners benoemden graag activiteiten te willen ondernemen in de buurt van het wooncentrum. Er is één bewoner die benoemd dat hij/zij niet weet waar mogelijkheden liggen.

Een bewoner benoemd dat er vaker overlegd mag worden bij het kiezen en ondernemen van activiteiten. Deze bewoner benoemde dat dit duidelijkheid kan bieden, bijvoorbeeld, hoe ver of hoe lang er gewandeld wordt.

Drie bewoners benoemden soms wel mee te willen naar een activiteit. Twee van hen benoemden dat er teveel mensen zijn bij deze activiteiten. Zij benoemden dat het dan voor hen te druk is en zij geven aan behoefte te hebben aan kleine groepen en minder drukte. Er is één bewoner die zei dat er gezelligheid moet zijn tijdens de activiteiten. Deze bewoner benoemde gezelligheid te ervaren in het maken van grappen, kletsen met elkaar en lachen. Eén bewoner benoemde de wens te hebben om meer op te trekken met andere mensen en jongeren van dezelfde leeftijd. Daarnaast gaf deze bewoner aan graag mensen van hetzelfde niveau (of hoger) om zich heen te hebben. Er zijn drie bewoners die benoemden het leuk te vinden om andere mensen te ontmoeten. Hierbij gaven zij aan dit de eerste keer of vaker spannend te vinden. Daarbij vertelde één bewoner activiteiten enkel met bekenden te willen ondernemen.

Een aantal beperkingen die benoemd zijn door bewoners: zelf niets of weinig te besteden, geen beschikking over vervoer, beperkte personeelsbezetting, afwijzing of teleurstellingen bij eerdere ervaringen en het tijdstip of de duur van een activiteit.

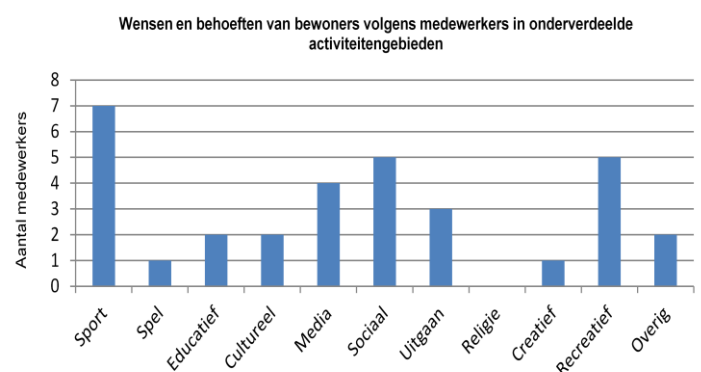
Aan de hand van de foto-opdracht zijn er foto's gemaakt van: mediabesteding, hobby's van de bewoners, spel- en creatieve activiteiten. Tijdens de tour door Doesburg zijn er foto's gemaakt van activiteiten die ondernomen worden in de vrije tijd zoals: de Albert Heijn of de Kruidvat bezoeken, wandelen, fietsen en het speeltuintje bezoeken. Daarnaast zijn er ook foto's gemaakt van activiteiten waar de wensen of behoeften van de bewoners liggen.

Enkele voorbeelden hiervan zijn: winkelen, Jongerencentrum 0313 en uitgaansactiviteiten.

Uit de interviews met alle zeven medewerkers kwamen diverse wensen en behoeften van de bewoners naar voren. Daarnaast gaven medewerkers aan wat zij willen bieden als medewerker van het wooncentrum.

De wensen en behoeften van de bewoners liggen volgens de medewerkers

voornamelijk in sport-, sociale en recreatieve activiteiten. Dit is gevisualiseerd in figuur 2. Er

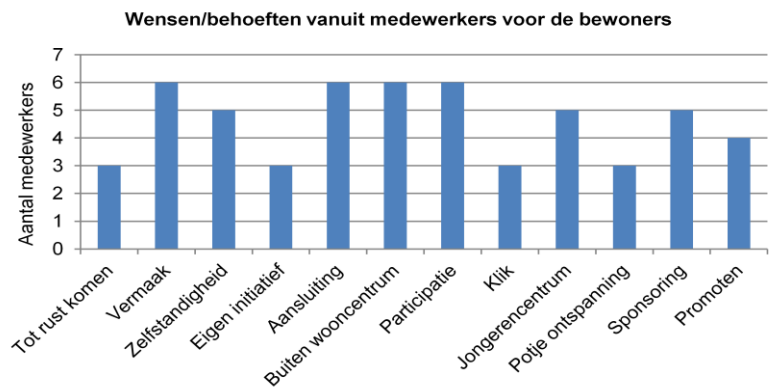
Figuur 2: Wensen en behoeften van de bewoners volgens de medewerkers

is één medewerker die benoemde dat de sportieve kant er nu vrijwel niet is. De medewerker vertelde dit te willen zien in bijvoorbeeld fietsen, wandelen en voetballen. Medewerkers benoemde dat activiteiten in Doesburg niet voldoende aansluiten.

“Ik denk dat voor de behoeftes en de wensen zijn, ja, die liggen soms wat uiteen, maar ik denk dat sporten voor iedereen belangrijk is” (Medewerker 3)

In figuur 3 komen de wensen en behoeften vanuit de medewerkers voor de bewoners naar voren. Drie medewerkers vertelden in de interviews dat de motivatie per bewoner kan verschillen, maar ook per moment.

De wensen en behoeften die vrijwel alle medewerkers benoemden, zijn: vermaak, zelfstandigheid in het kiezen en doen van een activiteit, aansluiting van de activiteit bij de bewoner, activiteiten buiten het wooncentrum, participatie, activiteiten bij het jongerencentrum en een mogelijke sponsoring.

Figuur 3: Wensen en behoeften vanuit medewerkers

... op het moment dat je lid bent van een vereniging, dan zit er toch, ja, een soort van verplichting tussen haakjes achter, dat kan wel net wat stimulerend zijn, euhm, daarnaast komt er dan er ook wel een stukje sociale contacten bij kijken. Hè, omdat je gewoon met andere mensen in aanraking komt. Wat ja, euhm, voor de bewoners hier hun wereld natuurlijk wel een stuk zal vergroten (Medewerker 5).

De volgende activiteiten zijn meer dan vijf keer ondernomen en genoteerd op de checklist: mens erger je niet, gamen en bezoeken van het speeltuintje. Op de Kraakselaan zijn de volgende activiteiten minder dan vijf keer ondernomen en genoteerd: wandelen, film kijken, cake bakken, spelletjes spelen, gezichtsmaskers opdoen, nagels lakken, zwemmen, ijsje eten en een meidenavond organiseren. Dit geldt voor de Margrietstraat voor hierna genoemde activiteiten: fietsen, film kijken, Playstation, bibliotheek bezoeken, zwemmen, risk spelen en een gameavond houden.

Ouders/verzorgers gaven in de enquête aan dat hun zoon/dochter meer of andere activiteiten zouden wil ondernemen. Het gaat om de volgende activiteiten: fietsen, sporten, wandelen, bakken/koken, tv-kijken, computeren, afspreken met vrienden/kennissen, breien, dansen en paardrijden. Dit werd aangegeven door drie van de vijf ouders/verzorgers, de andere twee gaven aan niet te weten wat hun zoon/dochter nog zou willen ondernemen in hun vrije tijd. Vier ouders/verzorgers vinden spelactiviteiten belangrijk en één ouder/verzorger vindt dit heel belangrijk. In de enquête worden culturele activiteiten door vier ouders/verzorgers belangrijk gevonden en door één niet belangrijk. Vier ouders/verzorgers

vinden religieuze activiteiten niet belangrijk, één ouder/verzorger geeft aan dit belangrijk te vinden. Sport- en educatieve activiteiten worden op verschillende manieren aangegeven, één ouder/verzorger vindt dit niet belangrijk, drie vinden dit belangrijk en de laatste vindt het heel belangrijk.

4.2. Mogelijkheden in de gemeente Doesburg.

De beleidsmedewerker van de gemeente vertelde in een interview dat er in Doesburg een Rotaryclub en RDO (Ridderlijke Duitse Orde) zit. De beleidsmedewerker benoemde dat deze organisaties kunnen investeren in maatschappelijke en sociale initiatieven, hierbij attendeerde hij/zij erop dat het om een eenmalige sponsoring gaat. De beleidsmedewerker gaf aan dat de bewoners aan kunnen sluiten bij de activiteiten die georganiseerd worden bij Jongerencentrum 0313. Een medewerker van het jongerencentrum vertelde dat de activiteiten bij het jongerencentrum veelal gratis zijn en voor sommige activiteiten een eenmalige bijdrage gevraagd kan worden. Alle jongeren uit Doesburg mogen deelnemen aan activiteiten bij het jongerencentrum. Jongerencentrum 0313 beschikt over verschillende activiteiten, zoals: skaten, voetballen, cursussen, projecten, samen koken en samen een filmavond houden. Medewerkers van het jongerencentrum stemmen de activiteiten af op de wensen en behoeften die de jongeren inbrengen. Daarnaast zijn er vaststaande activiteiten in de week, zoals: darten op maandag, voetbal op dinsdag tafeltennis op woensdag, spellen op donderdag en basketballen op vrijdag. De medewerker van het jongerencentrum vertelde dat de huidige activiteiten op het wooncentrum van de bewoners verplaatst zouden kunnen worden naar het jongerencentrum.

“Een middagje kijken kan al de drempel om te komen voor een activiteit verlagen”
(Jongerencentrum 0313 medewerker)

Op het jongerencentrum is altijd een professional aanwezig met daarnaast één of meerdere stagiaires en/of vrijwilligers.

Een medewerker van UniekSporten vertelde dat UniekSporten zich richt op jongeren met een beperking en dat zij kijken naar sportmogelijkheden in de omgeving van de jongere(n). De medewerker maakte kenbaar het signaal, het onderwerp van dit onderzoek, te herkennen. Hij/zij vertelde dat het te maken had met de financiën, het vervoer en de aansluiting bij de doelgroep in Doesburg.

“Sporten kost gewoonweg geld” (UniekSporten medewerker)

Tijdens dit interview is er ook gesproken over een mogelijke sportinstuif voor de bewoners van het wooncentrum Zozijn en cliënten van een andere organisatie. De medewerker gaat onderzoeken welke mogelijkheden hiertoe bestaan. De medewerker vertelde dat voor de doelgroep met een lichte tot matige verstandelijke beperking op dit moment in de gemeente Doesburg weinig mogelijkheden zijn. De medewerker attendeerde erop dat wanneer dit

probleem in stand gehouden wordt en bij meerdere organisaties voorkomt, dit aangegeven kan worden bij de gemeente Doesburg.

In een interview met medewerker van zwembad Den Helder gaf deze medewerker aan dat er wellicht een groepskorting mogelijk is voor de bewoners van Zozijn. Hij/zij benoemde dit te willen bespreken met de organisatie zelf en dat het voorgelegd zal moeten worden aan het bestuur van het zwembad. Tevens vertelde de medewerker dat er voor de bewoners individueel is niets mogelijk.

Daarnaast heeft er het onderzoek een interview met een vrouw die veel initiatieven of mogelijke vrijwilligers in Doesburg kent plaatsgevonden. De initiatieven en ideeën die zij benoemde zijn: de botenvereniging, houtwerkplaats, koken met een Turkse vrouw, meehelpen in de keuken van een bejaarden- of verzorgingscentrum, activiteiten in de groenvoorziening en een bijdrage leveren aan de Hanzefeesten.

Uit verschillende contactmomenten gedurende het onderzoek kwam naar voren dat zes van de acht bewoners niet in aanmerking komen voor fondsen zoals Jeugdsportfondsen, Jeugdcultuurfondsen of Stichting Leergeld. Deze fondsen bieden financiële mogelijkheden in de gemeente Doesburg voor jongeren tot achttien jaar.

4.3. Mogelijkheden ouders/verzorgers

Twee van de vijf ouders/verzorgers gaven aan dat zij mogelijkheden zien in het verbeteren van de vrijetijdsbesteding in het wooncentrum. Deze mogelijkheden zijn: het organiseren van gratis activiteiten, meer kennis van activiteiten, inzetten van vrijwilligers en/of geldinzameling. De volgende mogelijkheden werden door ouders/verzorgers zelf aangedragen: iets samen ondernemen, fietsen, wandelen, picknicken en knutselen.

Uit de enquête komt naar voren dat drie van de vijf ouders/verzorgers als vrijwilliger een bijdrage zouden willen leveren. Wat deze bijdrage precies is, dat is niet bekend. Vier ouders/verzorgers hebben aangegeven dat een activiteit in de vrije tijd geld mag kosten. De andere ouder/verzorger heeft aangegeven 'liever niet'. In figuur 4 is aangegeven wie volgens de ouders/verzorgers verantwoordelijk zijn voor de onkosten van de activiteiten in de vrije tijd van hun zoon/dochter.

Figuur 4: Verantwoordelijk voor onkosten vrijetijdsbesteding

4.4. Mogelijkheden medewerkers

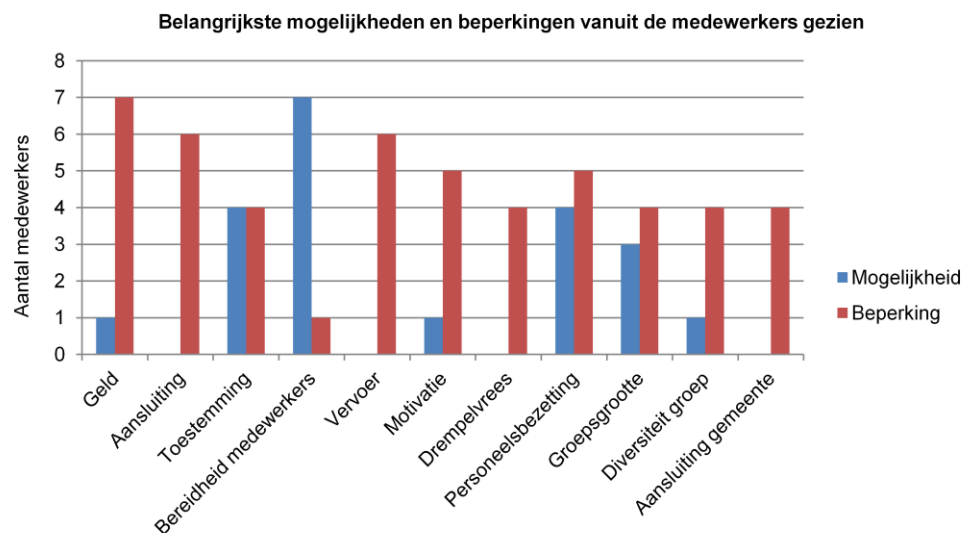
De medewerkers benoemden in het interview dat verschillende beperkingen, maar ook mogelijkheden voordoen in de vrijetijdsbesteding van de bewoners. De belangrijkste

beperkingen en mogelijkheden zijn opgenomen in figuur 5. Andere mogelijkheden die niet opgenomen zijn in figuur 5 zijn: eigen initiatief van de bewoners, vrijwilligers, stagiaires, acties, aanbiedingen, activiteiten via familieleden of kennissen en/of activiteiten bij Zozijn Wilp. Andere beperkingen (niet benoemd in figuur 5) die door medewerkers zijn benoemd, zijn: personeelsonkosten, jaargetij/weer, eigen initiatief van de bewoners, de haalbaarheid van de wens/behoefte van de bewoner, spanning in sociale situaties, tijdstip van de activiteit, acties/aanbiedingen en communicatie over activiteiten binnen Zozijn en binnen de gemeente Doesburg.

In figuur 5 is te zien dat alle medewerkers vertelden dat geld een beperking is in het ondernemen van activiteiten in de vrije tijd van de bewoners. Drie medewerkers benoemden de inzet van vrijwilligers als mogelijkheid. Zij vertelden dat het van belang is dat er een klik tussen vrijwilliger

en bewoner is. Een andere mogelijkheid is de bereidheid van de medewerkers zelf, alle medewerkers benoemden dit. Eén van hen gaf hierbij expliciet aan dat hier voor hem/haar een beperking ligt. De medewerkers vertelden dat zij de bereidheid terugzien in vervoer aanbieden of langere tijd aanwezig blijven voor de bewoners. Zes medewerkers benoemden de aansluiting op het moment van onderzoek als beperking. Zij vertelden dat zij het belangrijk vinden dat de bewoners aansluiting vinden en mee kunnen draaien in de maatschappij op hun eigen niveau.

In de individuele interviews met de medewerkers werden er een aantal activiteiten, organisaties en/of ideeën genoemd. In de individuele interviews met medewerkers is gevraagd naar activiteiten, organisaties en/of ideeën. Medewerkers gaven de volgende organisaties en activiteiten aan: een vrijwilligersmap in de Linie, Spindo Doetinchem, activiteiten bij Elver, activiteiten in Wilp (Zozijn), streekblad doorkijken, sportschool, zwembad, bibliotheek, SOOS Doetinchem, speelparadijs Binkie, camping Zwarte schaap, koken met een Turkse vrouw, Jongerencentrum 0313, in de tuin aan de gang, auto's wassen, filmavond, puzzeltocht, zwemmen in de IJssel, bos in, naar de Posbank, naar de speeltuin, gameavond, fietsen en wandelen. Vier medewerkers benoemden Jongerencentrum 0313. Eén van hen gaf aan één keer te hebben gekeken met een

Figuur 5: Belangrijkste mogelijkheden en beperkingen

bewoner. De andere drie medewerkers geven aan dat er bij het jongerencentrum wellicht een mogelijkheid ligt.

De ideeën die de medewerkers vertelden in het interview zijn: een activiteitenkalender, met andere locaties/voorzieningen iets ondernemen, een sponsorboekje, netwerk medewerkers benaderen, sponsors zoeken, potje ontspanning creëren, acties/aanbiedingen in de gaten houden, verduidelijking van het standpunt over vrijetijdsbesteding vanuit Zozijn en een organisatie aanschrijven (Puur geluk & Stichting doe een wens).

Hoofdstuk 5: Conclusies & discussies

Aan de hand van de resultaten die in hoofdstuk 4 beschreven zijn, komen in dit hoofdstuk de conclusies per deelvraag aan bod. De hoofdvraag wordt met behulp van de deelvragen beantwoord. Als laatste zijn de discussies en aanbevelingen opgenomen.

5.1. Deelvraag 1

Wat zijn de wensen en behoeften van de bewoners van het wooncentrum van ZoZijn te Doesburg met betrekking tot de vrijetijdsbesteding?

Aan de hand van de verschillende meetinstrumenten die zijn gebruikt tijdens het onderzoek, komt naar voren dat sportactiviteiten erg in trek zijn bij de bewoners. Voorbeelden zijn: boogschieten, zwemmen, dansen, darten, etc. Dit staat los van de beperkingen die ze nu ervaren of hebben. Uit de theorie bleek al dat de verwachtingen en behoeften vaak liggen op sportgebied (Janssen et al., 2008). Naast sportactiviteiten zijn uitgaans-, recreatieve, creatieve en culturele activiteiten in trek als er gekeken wordt naar wensen en behoeften van de bewoners. Hierin zaten een aantal overeenkomsten met de medewerkers, sociale activiteiten voegen zij toe. Op de vraag of er ook religieuze activiteiten ondernomen worden, werd duidelijk dat hier geen expliciete wens of behoefte ligt. In eerste instantie werd er gebruik gemaakt van de verdeling sport, spel, educatie en cultureel (Janssen et al., 2008), echter konden niet alle activiteiten hieronder verdeeld worden. De wensen en behoeften van de bewoners reikten verder dan deze vier domeinen. Hierdoor zijn mediabesteding, sociale, uitgaans-, religieuze, culturele, recreatieve en overige activiteiten toegevoegd.

Ouders/verzorgers hebben de wens voor of zien een behoefte bij hun zoon/dochter om (meer) activiteiten te ondernemen. Hierbij gaat het om activiteiten die vallen onder de volgende domeinen recreatieve, creatieve, sport-, educatieve activiteiten en mediabesteding. Spelactiviteiten sprongen er bij ouders/verzorgers bovenuit.

Bij het ondernemen van activiteiten in de vrije tijd is het belangrijk dat er rekening gehouden wordt met de wensen en behoeften om een activiteit alleen of samen te ondernemen. Hierbij is keuzevrijheid van grote waarde (Willems, 2008). Hetzelfde geldt voor de groepsgrootte en momenten van rust. Er is een aantal bewoners dat aangaf dat het niet te druk moet zijn. Hierdoor zouden zij overvraagd kunnen raken en zij geven aan dan niet meer te willen deelnemen aan de activiteit (Cardol & Lieshout, 2012). Het aangaan van nieuwe contacten in de vrijetijdsbesteding vindt een aantal bewoners spannend. Dit zou verklaard kunnen worden door het feit dat jongeren met een verstandelijke beperking vaak afgewezen of minder geaccepteerd worden door leeftijdsgenoten (Gaag, 2007). Een andere oorzaak kan zijn, een laag zelfbeeld en/of zelfvertrouwen. Dit kan ervoor zorgen dat de bewoners moeite hebben in het opbouwen en onderhouden van sociale contacten (Roon, 2008). Bewoners gaven aan graag ondersteuning of hulp te willen, dit kan eventueel bij de sociale contacten worden

toegepast. Sommige jongeren met een verstandelijke beperking hebben hulp nodig bij sociale contacten en het ondernemen van activiteiten in de vrije tijd (Boeije et al., 2015). Bij het zoeken naar aansluitende activiteiten voor de bewoners zal er gekeken moeten worden naar de leeftijd en niveaus van andere deelnemers van een activiteit. Wanneer hier grote verschillen in voorkomen, kan een bewoner minder gemotiveerd zijn om aan te sluiten en/of mee te doen. De motivatie van de bewoners dient door de medewerkers en ouders/verzorgers gestimuleerd te worden. Er zal een balans gevonden moeten worden tussen intrinsieke en extrinsieke motivatie (Willems, 2008). Medewerkers gaven aan dat zij het belangrijk vinden dat de bewoner aansluiting kan vinden in de activiteit. Op het moment van het onderzoek sloten, volgens de medewerkers, de activiteiten in Doesburg onvoldoende aan. Dit kan een reden zijn tot het moeilijk in kunnen voegen van mensen met een verstandelijke beperking in de samenleving (Cardol et al., 2007). Jongerencentrum 0313 zou een bijdrage kunnen leveren aan de mate van participeren in de samenleving en aan voldoen aan de wens/behoefte van de bewoners.

5.2. Deelvraag 2

Wat zijn de mogelijkheden in de gemeente Doesburg op het gebied van vrijetijdsbesteding voor de bewoners van het wooncentrum van Zozijn?

Medewerkers gaven aan dat er in de gemeente Doesburg weinig passende vormen van vrijetijdsbesteding zijn. Een medewerker van UniekSporten bevestigde dit. Toch zijn er een aantal organisaties en contactpersonen die iets zouden kunnen betekenen voor de vrijetijdsbesteding van de bewoners van het wooncentrum. Een gemeente heeft namelijk de verantwoordelijkheid om alle burgers te ondersteunen (Cardol & Lieshout, 2012). Dit doet de gemeente Doesburg onder andere door Jongerencentrum 0313 en het aanbieden van financiële ondersteuning (Jeugdsportfonds, Jeugdcultuurfonds en Stichting Leergeld). Hier komen zes van de acht bewoners niet voor in aanmerking. De organisatie UniekSporten heeft aangegeven dat sporten geld kost. Aan de hand van de analyse in de literatuur kwam al naar voren dat mensen met een verstandelijke beperking vaak het geld niet hebben voor activiteiten in hun vrije tijd (Cardol et al., 2007). De bewoners die geld te besteden hebben in hun vrije tijd, eventueel met behulp van een fonds, zouden hierdoor met hulp van UniekSporten een passende sport kunnen vinden. Wanneer er geen geld is kan de Rotaryclub of de RDO aangeschreven worden voor een eenmalige sponsoring. Jongerencentrum 0313 zet zich in voor alle jongeren in de gemeente Doesburg. Het is belangrijk dat in een gemeente vraag en aanbod elkaar versterkt (Kooiker, 2006). In de gemeente Doesburg blijkt dit door het jongerencentrum het geval te zijn. Bijna iedere dag zijn er sportactiviteiten te beoefenen. Deze zijn gratis of kosten een eenmalige, kleine bijdrage. Door de mogelijkheden van het jongerencentrum zouden de bewoners meer kunnen

participeren in de maatschappij. Zij kunnen dan gebruik maken van een buurtvoorziening (Boeije et al., 2015). Op het jongerencentrum is altijd een professionele begeleider aanwezig, zij zouden de bewoners kunnen helpen in sociale situaties. In contact met andere kinderen en leeftijdsgenoten worden jongeren met een lichte tot matige verstandelijke beperking minder snel geaccepteerd (Gaag, 2007). De beperking is niet altijd zichtbaar en hierdoor kunnen zij overschat en overvraagd worden (Cardol & Lieshout, 2012). Er dient rekening gehouden te worden met de sociale vaardigheden van de bewoners. Het kan namelijk zijn dat de bewoners een laag zelfbeeld en/of zelfvertrouwen hebben, die het sociale contact bemoeilijkt (Roon, 2008).

Uit een gesprek met een beleidsmedewerker van de gemeente Doesburg kwam al naar voren dat wanneer een bewoner achttien jaar of ouder is niet in aanmerking komt voor financiële ondersteuning. Hiermee zou verklaard kunnen worden waarom de bewoners op dit moment veelal activiteiten op het wooncentrum ondernemen. Dit kan duiden op het feit dat er geen passende plek is en de persoon hierdoor thuis komt te zitten (Radema et al., 2015, p. 14).

Bij zwembad Den Helder is er geen individuele korting mogelijk. Wellicht kan er voor de bewoners van Zozijn een groepskorting gerealiseerd worden.

Als laatst is er in het wooncentrum een contactpersoon bij een medewerker bekend die weet heeft van verschillende initiatieven of mogelijke vrijwilligers. Een vrijwilliger zou ingezet kunnen worden om ervoor te zorgen dat een bewoner niet in een sociaal isolement raakt. Zij kunnen dan samen (sociale) activiteiten buiten het wooncentrum ondernemen. Dit zou ervoor kunnen zorgen dat ze ook contact buiten hun eigen kring leggen (Roon, 2008).

5.3. Deelvraag 3

Wat zijn de mogelijkheden qua vrijetijdsbesteding van ouders/verzorgers van de bewoners van het wooncentrum van Zozijn te Doesburg?

Ouders/verzorgers zien of hebben diverse mogelijkheden in de vrijetijdsbesteding van hun zoon/dochter. Het wooncentrum zou volgens ouders/verzorgers gratis activiteiten kunnen organiseren, meer kennis van activiteiten moeten hebben, een geldinzameling houden of vrijwilligers in moeten zetten. Een aantal ouders/verzorgers zou zich vrijwillig in willen zetten voor de vrijetijdsbesteding. Zoals ouders/verzorgers al zeiden is het van belang om het aanbod van activiteiten te kennen, zodat daar optimaal mogelijk gebruik gemaakt van kan worden (Janssen et al., 2008). Wanneer een ouder/verzorger zich vrijwillig inzet zal er gekeken moeten worden naar de beïnvloeding van de relatie met zijn/haar zoon/dochter. Een ouder/verzorger kan een drempel zijn, maar kan ook ondersteuning bieden in de vrijetijdsbesteding van de bewoners (Janssen et al., 2008).

De meeste ouders/verzorgers vinden dat zichzelf en de gemeente verantwoordelijk zijn voor

de mogelijke onkosten die komen kijken bij de invulling van de vrije tijd. De meerderheid van de ouders/verzorgers gaven aan dat een activiteit geld mag kosten.

Ouders/verzorgers gaven aan een wens/behoefte te zien in: fietsen, wandelen, picknicken, knutselen en samen activiteiten ondernemen. Een aantal activiteiten zouden de bewoners zelfstandig kunnen ondernemen. Wanneer zij dit niet mogen of kunnen zou dit gerealiseerd kunnen worden met het inzetten van een vrijwilliger. Wanneer vrijwilligers ingezet worden, dient hierbij gekeken te worden naar de behoefte van de bewoner, zodat men responsief en sensitief kan reageren (Schijndel, 2008). Daarnaast dient de vrijwilliger op de hoogte te zijn van de beperking (Vossen, 2012).

5.4. Deelvraag 4

Welke mogelijkheden hebben en zien de medewerkers van wooncentrum Zozijn te Doesburg voor de vrijetijdsbesteding van de bewoners?

Alle medewerkers gaven aan bereidheid te hebben voor de vrijetijdsbesteding van de bewoners, zoals vervoer aanbieden of langere tijd aanwezig blijven. Toch ligt hier van één medewerker een beperking. Medewerkers hebben mogelijkheden benoemd, maar deze werden veelal teniet gedaan door de beperkingen die zij noemden. Het draait hierbij om geld, het toestemming vragen, motivatie, personeelsbezetting, groepsgrootte en diversiteit van een groep. De enige mogelijkheden die niet weerlegd worden door een beperking zijn het inzetten stagiaires en het ondernemen van activiteiten bij familie/kennissen. Daarnaast benoemden een aantal medewerkers het inzetten van vrijwilligers. Wanneer dit gedaan zal worden, vindt een aantal medewerkers het belangrijk dat er een klik is tussen de vrijwilliger en bewoner. De klik kan zorgen voor een veilig gevoel en een stuk vertrouwen bij het ondernemen van activiteiten (Cardol et al., 2007).

De medewerkers vinden het belangrijk dat de bewoners aansluiting vinden, hiermee doelen zij op het mee kunnen draaien in de maatschappij op hun eigen niveau. Deze aansluiting was op het moment van onderzoek nog onvoldoende aanwezig.

Het jongerencentrum wordt door meerdere medewerkers benoemd. Uit het onderzoek is gebleken dat de daadwerkelijke stap naar het jongerencentrum met de bewoners nog niet is gemaakt. Het kennen van het aanbod is een belangrijk aspect voor de vrijetijdsbesteding (Janssen et al., 2008). Het jongerencentrum kan een rol spelen in de participatie van de bewoners, omdat zij zich inzetten voor alle jongeren in de gemeente Doesburg.

Alle medewerkers gaven aan dat geld een beperking vormt in het ondernemen van activiteiten in de vrije tijd. Tevens benoemden de medewerkers het vervoer als een beperking. Het vervoer vormt hiermee een beperking tot het participeren in de maatschappij. Vervoer is namelijk een randvoorwaarde om dit te kunnen (Kwekkeboom & Weert, 2008b). De medewerkers hebben een aantal activiteiten, organisaties en/of ideeën benoemd waar de

bewoners hun vrije tijd in kunnen besteden. Deze activiteiten, organisaties en/of ideeën zijn vooral in Doesburg, zodat de beperking van het vervoer wegvalt. In tabel 1 staan de activiteiten, organisaties en/of ideeën vanuit de medewerkers omschreven. De ideeën buiten Doesburg en de ideeën die geld kosten en waar vervoer voor nodig is, zijn weggelaten.

Tabel 1: Gratis activiteiten, organisaties en ideeën benoemd door medewerkers

Activiteiten & organisaties	Ideeën
Vrijwilligersmap de Linie, streekblad, camping Zwarte schaap, koken met een Turkse vrouw, Jongerencentrum 0313, in de tuin werken, auto's wassen, filmavond, puzzeltocht, zwemmen in de IJssel, het bos in, naar de speeltuin, gameavond, fietsen & wandelen.	Activiteitenkalender, iets ondernemen met andere locaties, sponsorboekjes, netwerk van de medewerkers benaderen, sponsors zoeken, potje ontspanning creëren, acties/aanbiedingen in de gaten houden, verduidelijking van het standpunt over vrijetijdsbesteding vanuit Zozijn en een organisatie aanschrijven.

5.5. Conclusie hoofdvraag

'Welke mogelijkheden op het gebied van vrijetijdsbesteding zijn er binnen de gemeente Doesburg voor de bewoners van het wooncentrum van Zozijn die passen bij hun wensen en behoeften?'

De wensen en behoeften van de bewoners van het wooncentrum zijn specifiek. Wanneer deze onderverdeeld is in domeinen ligt de grootste wens bij het ondernemen van sportactiviteiten. Dat de verwachtingen en de wensen op dit gebied liggen, komt vaker voor (Janssen et al., 2008). Deze wens zou vervuld kunnen worden bij UniekSporten. Een dilemma hierbij is het feit dat sporten geld kost. Naast sportactiviteiten zijn uitgaans-, recreatieve, creatieve en culturele activiteiten in trek. Ouders/verzorgers vinden spelactiviteiten belangrijk voor hun zoon/dochter.

Zowel medewerkers als bewoners gaven aan dat er hulp en/of ondersteuning nodig kan zijn in het ondernemen van activiteiten en sommige bewoners dienen gestimuleerd te worden. Het is niet altijd mogelijk om dit te bieden vanuit het wooncentrum gezien de personeelsbezetting, echter is de bereidheid er wel. Een ander belangrijk aspect van een activiteit in de vrije tijd is dat het aansluiting biedt voor de bewoners. Wanneer dit niet het geval is, zal de intrinsieke motivatie ook lager kunnen zijn. Er is een aantal bewoners die aan hebben gegeven dat de groep niet te druk moet zijn bij een activiteit. Vandaar dat het belangrijk is om bij een activiteit rekening te houden met de groepsgrootte en tijdig momenten van rust in te plannen. Wanneer dit niet gebeurt, kan dit leiden tot overvraging en het niet meer deel willen nemen aan een activiteit (Cardol & Lieshout, 2012).

De kennis over het huidige aanbod in activiteiten is beperkt als er gekeken wordt naar de

wensen en behoeften van de bewoners. Het niet kunnen ondernemen van activiteiten in de vrije tijd komt vooral door de beperking op het gebied van financiën en vervoer. Hierdoor is de mate van participeren in de maatschappij kleiner (Boeije et al., 2015). Een gemeente heeft de verantwoordelijkheid om ondersteuning te bieden aan alle burgers (Cardol & Lieshout, 2012). Jongerencentrum 0313 speelt hierin een rol en zou kunnen voldoen aan de wensen van de bewoners. Er zijn vaststaande activiteiten die daar georganiseerd worden. Daarbij hebben de jongeren de keuze of ze mee willen doen of iets anders willen ondernemen op deze locatie. Hierin is er de mogelijkheid tot keuzevrijheid die van grote waarde kan zijn voor een jongere, dit kan van invloed zijn op de intrinsieke en extrinsieke motivatie (Willems, 2008). Naast de mogelijkheid tot keuzevrijheid staat Jongerencentrum 0313 open voor ideeën vanuit de jongeren zelf. Zij proberen hiermee aan te sluiten bij de jongeren in Doesburg. Het jongerencentrum is gevestigd in Doesburg en is grotendeels gratis, hiermee vervallen de twee grootste beperkingen (de financiën en het vervoer). Om aan te kunnen sluiten bij de wensen en behoeften van de bewoners kan er gebruik gemaakt worden van een het Jeugdsportfonds, Jeugdcultuurfonds of Stichting Leergeld. Deze mogelijkheid is er alleen voor de bewoners tot de achttien jaar. Een aantal mogelijkheden vanuit het perspectief van ouders/verzorgers, die aan zouden kunnen sluiten bij de wensen en behoeften van hun zoon/dochter, zijn te realiseren zonder dat de beperkingen in financiën en vervoer een rol zullen spelen. Deze mogelijkheden zijn: organiseren van gratis activiteiten, kennis van activiteiten, geldinzameling of de inzet van vrijwilligers. Het aanbod kennen zal zorgen voor optimaal gebruik van activiteiten (Janssen et al., 2008). Medewerkers kwamen ook met de mogelijkheid tot het inzetten van vrijwilligers. De inzet hiervan kan aansluiten bij de wensen en behoeften van het ondernemen van activiteiten buiten het wooncentrum en het hebben van hulp of ondersteuning tijdens de activiteit. Bij de inzet van een vrijwilliger dient er een klik te zijn tussen vrijwilliger en bewoner. Dit kan zorgen voor een veilig gevoel en vertrouwen bij het ondernemen van een activiteit (Cardol et al., 2007). Vrijwilligers blijken een groeiende groep te vormen van Zozijn (Boerboom, 2014). Een medewerker op het wooncentrum kent een contactpersoon die veel weet heeft van initiatieven en personen. Zij kan wellicht helpen bij het zoeken naar vrijwilligers.

Uit het onderzoek bleek dat er veel beperkingen ervaart worden, bijvoorbeeld op het gebied van financiën en vervoer. Daarnaast werd een aantal mogelijkheden en ideeën geopperd. Op basis daarvan zullen aanbevelingen voor de praktijk geformuleerd worden.

5.6. Discussie

In dit onderzoek is gekeken naar mogelijke activiteiten die niet of nauwelijks iets kosten. Volgens de medewerkers hebben bewoners niet veel te besteden hebben. Het te besteden

budget verschilt per bewoner. De exacte financiële situatie is niet duidelijk. Evenals de financiële mogelijkheden van de ouders/verzorgers. Dit zou van invloed kunnen zijn op de conclusie van het onderzoek. Wanneer deze financiële situatie duidelijk weergegeven is, zou dit wellicht voor meer mogelijkheden kunnen zorgen voor het ondernemen van activiteiten in de gemeente Doesburg. Deze onwetendheid van de werkelijke financiële situatie is van invloed op de betrouwbaarheid van het onderzoek.

Naast gevraagd te hebben naar de mogelijkheden van de ouders/verzorgers is er ook een beeld gecreëerd over de bewoners en hun vrijetijdsbesteding in het algemeen. Deze gegevens zijn niet van dermate belang geweest en niet of nauwelijks verwerkt in de resultaten en conclusies van het onderzoek. Achteraf gezien zou er in de enquête concreter gevraagd kunnen worden naar de mogelijkheden van ouders/verzorgers met betrekking tot de vrijetijdsbesteding van hun zoon/dochter.

Na het afnemen van de individuele interviews met bewoners en medewerkers is naar voren gekomen dat niet alle activiteiten onderverdeeld konden worden in de domeinen: sport-, spel-, educatieve en culturele activiteiten en zijn er domeinen toegevoegd. In de enquête naar ouders/verzorgers is alleen gevraagd naar de domeinen sport, spel, educatief en cultureel. Hierdoor konden wellicht niet alle activiteiten die ouders/verzorgers in gedachten hadden onderverdeeld worden in de weergegeven in de domeinen. Het onderzoek zou meer valide zijn wanneer ouders/verzorgers uit meerdere domeinen konden kiezen, waar alle activiteiten onder vallen. De generaliseerbaarheid van het onderzoek zou groter zijn geweest wanneer alle domeinen verwerkt zouden zijn in de enquête.

Er bleken twee vrijwilligers aangesteld te zijn voor wooncentrum Zozijn te Doesburg.

Gedurende het onderzoek kwam er naar voren dat vanwege organisatorische omstandigheden deze vrijwilligers nog niet zijn ingezet. Zij zijn om deze reden niet meegenomen in het onderzoek.

5.7. Aanbevelingen

Op basis van het onderzoek en de discussies worden diverse aanbevelingen gedaan.

Als eerste zouden medewerkers met bewoners naar Jongerencentrum 0313 kunnen gaan om daar samen de mogelijkheden te bekijken en activiteiten te ondernemen. Het jongerencentrum sluit aan bij het doel van het onderzoek en tevens bij veel van de wensen en behoeften van de bewoners.

Bij verschillende participanten komt het inzetten van vrijwilligers aan de orde. De aanbeveling is om vrijwilligers zo spoedig mogelijk in te gaan zetten door hen kennis te laten maken met de bewoners en hun wensen en behoeften. Zij kunnen ondersteuning en hulp bieden in het ondernemen van activiteiten of in het halen en brengen naar deze activiteiten. Een andere aanbeveling is dat medewerkers op de hoogte kunnen zijn van het aanbod van

activiteiten in de gemeente Doesburg. Wanneer zij hier voldoende van op de hoogte zijn, kunnen zij de bewoners attenderen op de activiteiten zodat zij hiervan optimaal gebruik kunnen maken. Het is hierbij van belang dat de activiteiten bereikbaar zijn voor de bewoners, zodat de beperkingen financiën en vervoer achterwege blijven. Door aan te sluiten bij de bewoners kan het goed zijn om van te voren inzichtelijk te maken wie er deelnemen, wat er gedaan wordt, waar, wanneer en hoe dit zal plaatsvinden (Bruin, 2014).

Er zou eventueel een sponsoring of geldinzameling georganiseerd kunnen worden.

Medewerkers en ouders/verzorgers benoemden dit beiden tijdens het onderzoek. De eventuele kosten in de vrijetijdsbesteding zouden daarvan betaald kunnen worden.

Medewerkers van het wooncentrum zouden voor meer mogelijkheden in de vrijetijdsbesteding nog in gesprek kunnen gaan en contact kunnen onderhouden met de Buurtacademie, UniekSporten, zwembad Den Helder en het contactpersoon via een medewerker van het wooncentrum. Zij bieden wellicht mogelijkheden voor de bewoners aan. In sommige interviews zijn mogelijkheden genoemd, maar deze zijn op het moment van onderzoek nog te onzeker. Hierbij kan er gedacht worden aan bijvoorbeeld een sportinstuif.

5.7.1. Vervolgonderzoek

Er zou nog onderzoek gedaan kunnen worden naar de andere mogelijkheden in het netwerk van de bewoners, zoals de buurt en vrienden. Gezien het tijdsbestek is dit in het onderzoek achterwege gelaten.

Daarnaast zou er vervolgonderzoek gedaan kunnen worden naar de vormgeving van vrijetijdsbesteding op andere (woon)locaties van Zozijn en eventuele andere organisaties. Wellicht dat deze participanten met andere mogelijkheden komen die ook ingezet kunnen worden op het wooncentrum Zozijn in Doesburg.

Om beter zicht te krijgen op de financiële kant van het probleem zou hier nog meer onderzoek naar gedaan kunnen worden. Er zou dan specifiek gekeken kunnen worden naar de individuele situatie van een bewoner. Zodat er zo goed mogelijk aangesloten kan worden bij mogelijkheden en de wens/behoefte van de bewoner.

Als laatst zou er onderzocht kunnen worden wat voor een bijdrage ouders/verzorgers zouden kunnen leveren in het ondernemen van activiteiten in de vrijetijdsbesteding van hun zoon/dochter en andere bewoners. Dat ouders/verzorgers een bijdrage willen leveren is bekend, maar wat die bijdrage inhoudt kan nog onderzocht worden.

Door middel van deze aanbevelingen en suggesties tot vervolgonderzoek worden de bewoners hopelijk een schipper van het schip, waardoor zij niet meer tussen wal en schip vallen.

Literatuurlijst

Bartels, S., & Dijkman, K. (2008, 10 april). *Pactum Lochem: Vrijtijdsbesteding* (afstudeeronderzoek) [HBO Kennisbank]. Gedownload op 17 februari 2016, van <http://chw.surfsharekit.nl:8080/get/smpid:21579/DS1/>

Blokland, G. (2010). *Over opvoeden gesproken: Methodiekboek pedagogisch adviseren* (8^e compleet herziene druk). Amsterdam: SWP.

Boeije, H., Hoek, L. van der, Langelaan, M., Meulenkamp, T., Rijken, M., & Waverijn, G. (2015). *Deelname aan de samenleving van mensen met een beperking, ouderen en de algemene bevolking: Rapportage participatiemonitor 2015* (Rapport). Geraadpleegd op 17 februari 2016, van <http://www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/rapportage-participatiemonitor-2015.pdf>

Boerboom, P. (2014, 2 september). *Beleid Informele Zorg (mantelzorg en vrijwilligers)*. Geraadpleegd op 26 februari 2016, van https://zozijn.sharepoint.com/documenten/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc={99ED6022-DF37-4B95-AA6F-3D896797E057}&file=Beleid%20Informele%20zorg,%20supplement%20op%20Methodisch%20werken.docx&action=default

Boeren, L. (2009, februari). *Vrije tijd van speciale kinderen ook een opgave voor ouders!?* (Afstudeeronderzoek) [HBO Kennisbank]. Gedownload op 17 februari 2016, van <http://fontys.surfsharekit.nl:8080/get/smpid:25631/DS1/>

Bogerd, A., & Nijgh, L. (2007). *Basisboek ondersteuning aan mensen met een verstandelijke beperking*. Soest: Nelissen.

Bruin, C., de. (2014). *Geef me de 5: Een praktische houvast bij de opvoeding en begeleiding van kinderen met autisme*. Doetinchem: Graviant.

Cardol, M., & Lieshout, H. van. (2012). *Thuis in de gemeente: Tien handreikingen voor professionals en gemeenten om meedoen van mensen met een verstandelijke beperking te bevorderen*. Gedownload op 8 februari 2016, van <http://www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/Handreiking-thuis-in-de-gemeente.pdf>

Cardol, M., Rijken, M., & Speet, M. (2007). *Anders of toch niet: Deelname aan de samenleving van mensen met een lichte of matige verstandelijke beperking* (Rapport). Geraadpleegd op 8 februari 2016, van <http://kcco.nl/doc/kennisbank/Anders%20of%20toch%20niet.pdf>

Dedding, C., Jurrius, K., Moonen, X., & Rutjes, L. (2013). *Kinderen en jongeren actief in wetenschappelijk onderzoek: Ethiek, methoden en resultaten van onderzoeken met en door jeugd*. Houten: Lannoo Campus.

Dekker, K. A., Timmer, J. T., & Voortman, H. (2003). *Eigen initiatief model: Theorie en toepassing*. Utrecht: Landelijk KennisNetwerk Gehandicaptenzorg.

Donk, C. van der, & Lanen, B. van. (2011). *Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn*. Bussum: Coutinho.

Douma, J. C. H., & Dekker, M. C. (2007). Antisociale gedragingen van jongeren met lichte verstandelijke beperkingen. *Kind en Adolescent*, 28, 182-196. doi: 10.1007/BF03061030

Eldering, L. (2011). *Cultuur en opvoeding* (6^e herziene druk). Rotterdam: Lemniscaat.

Gaag, R. J. van der. (2007). Kinderen en jongeren met een licht verstandelijke beperking: Wiens zorg? *Kind en adolescent*, 28, 173-174. doi: 10.1007/BF03061037

Geels, R. (2010, 4 juni). *Op weg naar werk* (Afstudeeropdracht) [HBO Kennisbank]. Geraadpleegd op 26 februari 2016, van <http://chw.surfsharekit.nl:8080/get/smpid:21837/DS1/>

Heerink, M., Pinkster, S., & Werf, M. B. van der. (2009). *Onderzoek in zorg en welzijn: Een praktische inleiding*. Amsterdam: Pearson Education Benelux.

Janssen, R., Puyenbroeck, J. van, & Smits, D. (2008). *Onderzoek naar behoeften op het gebied van vrijetijdsbesteding van de Brusselse jeugd met een handicap*. Geraadpleegd op 17 februari 2016, van <http://brusselbazaar.tst.vgc.be/sites/www.brusselbazaar.be/files/bijlagen/publicatie/Rapport%20vrijetijd%20kinderen%20met%20beperking%20HUB%202010.pdf>

Kleerebezem, J. (2016-a, 1 maart). *Protocol Wat betaalt Zozijn - wat betaalt uzelf: Cliëntenversie*. Geraadpleegd op 26 februari 2016, van <https://zozijn.sharepoint.com/documenten/Kwaliteitshandboek/Protocol%20Wat%20betaalt%20Zozijn%20wat%20betaalt%20cli%C3%ABnt%20cli%C3%ABnt%20clientsversie%202016%20v2.pdf>

Kleerebezem, J. (2016-b, 1 maart). *Protocol Wat betaalt Zozijn - wat betaalt uzelf: Verwanten en medewerkersversie*. Geraadpleegd op 26 februari, van <https://zozijn.sharepoint.com/documenten/Kwaliteitshandboek/Protocol%20wat%20betaalt%20zozijn%20wat%20betaalt%20client%20verw+medewersie%202016%20v2.pdf>

Kohnstamm, R. (2009). *Kleine ontwikkelingspsychologie 1: Het jonge kind* (6^e druk). Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Kooiker, S. E. (2006, maart). *Jeugd met beperkingen*. Rapport. Geraadpleegd op 17 februari 2016, van

http://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2006/Jeugd_met_beperkingen

Kwekkeboom, M. H., & Weert, C. M. C. van. (2008-a, juni). *Een ander leven: Een onderzoek naar de leefsituatie van op zichzelf wonende mensen met een verstandelijke beperking of chronisch psychiatrische problematiek in Zuidwest-Nederland* (Onderzoek) [HBO

Kennisbank]. Gedownload op 17 februari 2016, van

<http://av.surfsharekit.nl:8080/get/smpid:18015/DS1>

Kwekkeboom, M. H., & Weert, C. van. (2008-b). *Meedoen en gelukkig zijn: Een verkennend onderzoek naar de participatie van mensen met een verstandelijke beperking of chronische psychiatrische problemen*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau. Geraadpleegd op 9 februari 2016, van

http://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2008/Meedoen_en_gelukkig_zijn

Luitjes, M., & Zeeuw-Jans, I. de. (2011). *Ontwikkeling in de groep: Groepsdynamica bij kinderen en jongeren*. Bussum: Coutinho.

Migchelbrink, F. (2012). *Praktijkgericht onderzoek in de zorg en welzijn* (16^e druk).

Amsterdam: SWP.

Radema, D., Veen, D. van, Verheij, F., & Wouters, R. (2005). *Samen beter, beter samen. Onderwijs-zorgmanagement in het speciaal onderwijs*. Antwerpen: Garant.

Rigter, J. (2002). *Ontwikkelingspsychopathologie bij kinderen en jeugdigen*. Bussum: Coutinho.

Roon, G. van. (2008, juni). *Tijd voor vrije tijd: Een onderzoek naar vrijetijdsbesteding op een leefgroep voor zelfstandigheidstraining voor jeugdigen met een licht verstandelijke handicap* (Afstudeeropdracht) [HBO Kennisbank]. Gedownload op 17 februari 2016, van

<http://fontys.surfsharekit.nl:8080/get/smpid:25363/DS1/>

Rorije, R. (2009, 1 juni). *Zorgvisie Zozijn: Integer en Vindingrijk*. Geraadpleegd op 26 februari 2016, van

https://zozijn.sharepoint.com/documenten/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc={2CCC7F8B-73D0-4BFD-AB50-2249C2FA614A}&file=Zorgvisie.docx&action=default

Rorije, R. (2013, 19 oktober). *Korte gedragscode*. Geraadpleegd op 26 februari 2016, van <https://zozijn.sharepoint.com/documenten/Kwaliteitshandboek/Gedragscode%20korte%20versie%202013.pdf>

Schijndel, L. van. (2008). *Adolescent met een LVG & sociale vaardigheden op de arbeidsmarkt* (Afstudeeropdracht) [HBO Kennisbank]. Gedownload op 9 februari 2016, van <http://fontys.surfsharekit.nl:8080/get/smpid:24713/DS1/>

Venema, D. (2013, 24 januari). *Plan van aanpak voor vervoer Zozijn*. Geraadpleegd op 26 februari 2016, van https://zozijn.sharepoint.com/documenten/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc={0F546A3E-7B4A-486E-AB41-03E8CDA84FD8}&file=Plan%20van%20aanpak%20voor%20vervoer%20Zozijn.docx&action=default

Verheij, D. (2015, juni). *Licht verstandelijke beperking: Voorspeller van behandeluitval? Een studie naar licht verstandelijk beperkte jongvolwassenen en behandeluitval bij een forensische dagbehandelcentrum* (Masterscriptie) [UvA Scripties Online]. Geraadpleegd op 24 mei 2016, van <http://dare.uva.nl/cgi/arno/show.cgi?fid=613856>

Verhoeven, N. (2011). *Wat is onderzoek? Praktijkboek methoden en technieken voor het hoger onderwijs*. Den Haag: Boom Lemma.

Vossen, C. (2012). *Nooit geweten nooit zo gemeten: De opbrengsten van zeven opmerkelijke studies naar én met mensen met een beperking*. Gedownload op 2 februari 2016, van http://www.zonmw.nl/uploads/tx_vipublicaties/projectbundel_NGNG.pdf

Weijers, I. (2013). *De creatie van het mondige kind: Geschiedenis van pedagogiek en jeugdzorg* (7e druk). Amsterdam: SWP.

Willems, J. (2008, 25 juni). *Vraaggerichte vrijetijdsbesteding* (Afstudeeronderzoek) [HBO Kennisbank]. Gedownload op 17 februari 2016, van <http://fontys.surfsharekit.nl:8080/get/smpid:24967/DS1/>

Zozijn Kind & Jeugdhulp. (z.d.). *Zorgen om uw kind: Voor kinderen die extra zorg en ondersteuning nodig hebben*. Brochure. Wilp: Zozijn.

Zozijn. (z.d.-a). *Expertise*. Geraadpleegd op 31 januari 2016, van <http://www.zozijn.nl/expertises>

Zozijn. (z.d.-b). *Doesburg-Kraakselaan*. Geraadpleegd op 29 januari 2016, van <http://www.zozijn.nl/waar/kraakselaan>

Zozijn. (z.d.-d). *Kwaliteit*. Geraadpleegd op 31 januari 2016, van <http://www.zozijn.nl/over-zozijn/kwaliteit>

Zozijn. (z.d.-e). *Organisatie en Bestuur*. Geraadpleegd op 31 januari 2016, van <http://www.zozijn.nl/over-zozijn/bestuur-en-organisatie>

Zozijn. (z.d.-f). *Visie*. Geraadpleegd op 31 januari 2016, van <http://www.zozijn.nl/over-zozijn/visie>

Zozijn. (z.d.-g). *Voor wie*. Geraadpleegd op 29 januari 2016, van <http://www.zozijn.nl/voor-wie>

Zozijn. (z.d.-h). *Welke dienst*. Geraadpleegd op 31 januari 2016, van <http://www.zozijn.nl/welke-dienst>

Bijlage 1: Interviewleidraad groepsinterview bewoners

Introductie +/- 5 minuten	
Intro, doel en verloop.	Wat fijn dat jullie er zijn en dat wij met jullie als groep mogen praten. Zoals jullie misschien allemaal wel weten, doen wij met ons tweeën onderzoek. Dat is een opdracht van .. (naam begeleider). Heeft één van jullie een idee waar wij onderzoek over doen? In het onderzoek gaan wij kijken naar de activiteiten die jullie kunnen doen in jullie vrije tijd. Wij willen graag te weten komen wat jullie allemaal doen in jullie vrije tijd, wat jullie leuk vinden en wat jullie samen doen of juist alleen. Dit willen wij graag weten omdat jullie eerder veel activiteiten deden die geld kosten. Die activiteiten doen jullie nu minder. Wij gaan samen met jullie en begeleiders op de groep opzoek naar een leuke, passende en goedkope activiteiten. Tijdens dit gesprek zijn er geen goede of foute antwoorden. Het gaat erom dat je eerlijk bent. Als je een vraag niet begrijpt, dan mag je jouw hand opsteken.
Topics	De thema's waar we het over gaan hebben zijn: - Vrije tijd op het wooncentrum - Vrije tijd in Doesburg - Vrije tijd thuis
Duur interview	Maximaal 1 uur
Opname	Wij hebben een videocamera meegenomen om ons op te nemen. Zo hoeven wij niet alles op te schrijven wat wij vertellen. De camera staat op de muur gericht, dus jullie komen niet in beeld. Vinden jullie dit goed? Jullie namen zullen wij niet verder vertellen. Voor onze school moeten wij opnemen dat jullie het goed vinden. Jullie hoeven alleen jullie naam te noemen als wij jullie aanwijzen. Dan zetten we nu de camera aan. <u>Onderzoek Vrijetijdsbesteding wooncentrum Zo zijn Doesburg op(datum) afname bij(namen).</u>
Interviewer	Wij doen dit met ons tweeën om meer informatie van jullie te krijgen.
Vragen	Als jullie vragen hebben, dan mogen jullie je hand opsteken. Hebben jullie nu vragen? Dan beginnen we nu met de vragen.
Kern van het interview	
Welke activiteiten doen jullie <u>op</u> het wooncentrum?	- Welke activiteiten doen jullie op het wooncentrum? - Met wie doen jullie deze activiteiten? - Welke activiteiten kosten geld? - Welke activiteiten zijn gratis? - Waar doen jullie deze activiteiten?

+/-15 minuten	- Wanneer doen jullie deze activiteiten? - Waarom doen jullie die activiteiten? - Hoe vaak doen jullie deze activiteit? Hoe vaak in de week of per dag? - Hebben jullie daar hulp bij nodig? - Welke activiteiten vinden jullie leuk/niet leuk? - Welke activiteiten zouden jullie willen doen <u>op</u> het wooncentrum? Hebben jullie vragen tot nu toe?
Welke activiteiten doen jullie <u>in</u> Doesburg? +/-10 minuten	- Welke activiteiten doen jullie in Doesburg? - Met wie doen jullie deze activiteiten? - Kost de activiteit geld? - Waar doen jullie deze activiteiten? - Hoe vaak doen jullie deze activiteit? Hoe vaak in de week of per dag? - Hebben jullie daar hulp bij nodig? - Welke activiteiten zouden jullie willen doen <u>in</u> Doesburg? Hebben jullie vragen tot nu toe?
Welke activiteiten doen jullie als jullie naar <u>huis</u> gaan? +/-10 minuten	- Welke activiteiten doen jullie als jullie naar huis gaan? - Met wie doen jullie deze activiteiten? - Kost de activiteit geld? - Waar doen jullie deze activiteiten? - Hoe vaak doen jullie deze activiteit? Hoe vaak in de week of per dag? - Hebben jullie daar hulp bij nodig? - Welke activiteiten zouden jullie thuis willen doen? Hebben jullie vragen tot nu toe?
Afronding interview +/- 5 minuten	
Afronding	We zijn nu klaar met vragen stellen. Willen jullie nog iets zeggen? Wat vonden jullie van het interview? Zijn er nog dingen waar we het niet over gehad hebben, maar die wel belangrijk zijn voor ons onderzoek?
Gevolgen	Wij gaan dit interview uittypen en jullie namen weghalen. Zo kunnen wij beter onthouden wat jullie hebben gezegd. Wij gaan soms zinnen gebruiken in het onderzoek. Zoals wat jullie leuk vinden of zouden willen.
Bedankje	Wij willen jullie bedanken voor jullie tijd en aandacht! Als jullie nog vragen hebben, kunnen jullie altijd naar ons toekomen.

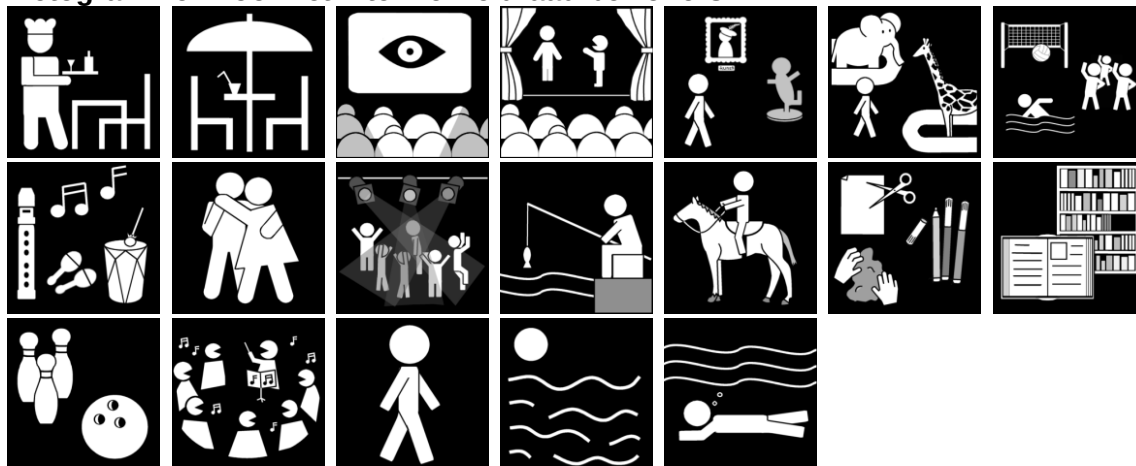
Bijlage 2: Interviewleidraad bewoners

Introductie: +/- 8 minuten	
Intro, doel en verloop.	(Naam)..., wat fijn dat ik je mag interviewen. Weet jij nog wat Kim en ik hier komen doen? Wij zijn bezig met een onderzoek over de vrije tijd van de bewoners van dit wooncentrum. Wij willen graag te weten komen wat jullie leuk vinden om te doen, of jullie dat samen doen of alleen, hoeveel vrije tijd jullie hebben, etc. Dit willen wij graag weten omdat jullie eerder veel activiteiten deden die geld kosten. Die activiteiten doen jullie nu minder. Wij gaan samen met jullie en begeleiders op de groep opzoek naar een leuke, passende en goedkope activiteiten. Tijdens dit gesprek zijn er geen goede of foute antwoorden. Het gaat erom dat je eerlijk bent. Als je een vraag niet begrijpt, dan mag je dat tegen mij zeggen en zal ik je helpen. Het kan zijn dat ik een vraag stel, dat ik al eerder gevraagd heb. Hier mag je gewoon antwoord op geven. Als je tussen door even een pauze wilt, dan houden we even een pauze. Dit kun je aangeven door te zeggen dat je een pauze wilt.
Topics	De thema's waar we het over gaan hebben zijn: - Vrije tijd op het wooncentrum - Vrije tijd in Doesburg - Vrije tijd thuis bij jouw ouders/verzorgers.
Duur	Maximaal 1 uur.
Opname	Ik heb een videocamera meegenomen om ons op te nemen. Zo hoef ik niet alles op te schrijven en te onthouden wat wij vertellen. De camera staat op mij/de muur gericht, dus jij komt niet in beeld. Als Kim het gesprek gaat uitwerken, dan zal zij jouw naam weglaten. Zo weet niemand wat jij of een andere bewoner heeft verteld. Vind jij dit goed? Voor mijn school moet ik opnemen dat jij dit goed vindt. <u>Onderzoek Vrijetijdsbesteding wooncentrum Zozijn Doesburg op (datum) afname bij(naam bewoner).</u>
Interviewer	Femke tenzij geen akkoord voor opname dan Kim ter ondersteuning (noteren) erbij.
Vragen	Als je vragen hebt, dan mag je dat altijd zeggen. Heb je nu een vraag?
Kern van het interview: +/- 45 minuten	
Inleidende vragen	Ik heb even wat algemene vragen voordat we het echt gaan hebben over de vrije tijd.

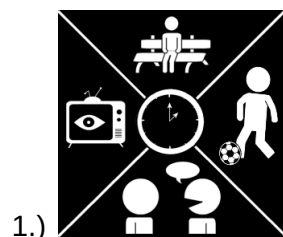
+/- 15 minuten	1.) Hoe oud ben jij? 2.) Ga jij overdag naar school? Ga jij overdag naar de dagbesteding? Ga jij overdag naar het werk? <u>Doorvragen</u>: Wat doe je daar allemaal voor taken (verplichte activiteiten)? 3.) Hoe laat ben jij dan weer op het wooncentrum? Hoe laat ben je thuis op het wooncentrum? 4.) Welke taken (verplichte activiteiten) moet je op het wooncentrum uitvoeren? (inschatting maken van aantal uren vrije tijd) <u>Doorvragen</u>: Wanneer moet je deze taken doen?
Huidige vrijetijdsbesteding +/- 15 minuten	1.) Weet jij wat vrije tijd (vrijtijdsbesteding) betekent? Zo nee? → Uitleggen! 2.) Welke activiteiten (vrije activiteiten) doe jij in je vrije tijd (vrije tijd na school/werk/dagbesteding)? <u>Doorvragen</u>: Aan welke sport doe jij? Welke spelletjes speel jij? Ga je wel eens naar culturele dingen? <u>Doorvragen</u>: Met wie doe jij deze activiteiten? <u>Doorvragen</u>: Welke activiteiten doe jij alleen? <u>Doorvragen</u>: Welke activiteiten doe jij samen met iemand? <u>Doorvragen</u>: Doe jij aan alle activiteiten mee op het wooncentrum? 3.) Wie bedenkt de activiteiten in de vrije tijd? <u>Doorvragen</u>: Wie helpt jou daarbij? <u>Doorvragen</u>: Heb jij die hulp altijd nodig? <u>Doorvragen</u>: Mag je ook wel eens iets niet doen in je vrije tijd? Kun je vertellen waarom dat niet mag of kan? <u>Doorvragen</u>: Waar zoek jij activiteiten? 4.) Wat vind jij van de activiteiten die door de begeleiders worden bedacht? <u>Doorvragen</u>: Ben je blij met de activiteiten op het wooncentrum? <u>Doorvragen</u>: Wat kan er volgens jou beter? <u>Doorvragen</u>: Moeten er activiteiten veranderen in de vrije tijd? <u>Doorvragen</u>: Wat mis je in je vrije tijd? 5.) Welke activiteiten kosten geld? 6.) Welke activiteiten zijn gratis? 7.) Welke activiteiten doe jij in de vakantie (vrije tijd in vakantie)? 8.) Welke activiteiten doe je in Doesburg? 9.) Welke activiteiten doe je thuis bij je ouders/verzorgers?
Wensen en behoeften +/- 15 minuten	1.) Wat vind jij leuk om te doen in je vrije tijd? <u>Doorvragen</u>: Waarom vind je ...(activiteit) leuk? 2.) Zijn er ook dingen die je niet leuk vind om te doen in je vrije tijd? <u>Doorvragen</u>: Waarom vind je ... (activiteit) niet leuk? 3.) Wat vind jij belangrijk in je vrije tijd? <u>Doorvragen</u>: Hoe vind je het om

	nieuwe mensen te ontmoeten? 4.) Zit je bij een club of vereniging? <u>Doorvragen</u>: Zou ergens willen gaan sporten? Welke sporten lijken je leuk? Ben je daar al eens wezen kijken? 5.) Welke activiteit wil jij het allerliefste doen? Wat zou je willen doen als je uit alle activiteiten kon kiezen? Let op! Pictogrammen erbij ter ondersteuning! <u>Doorvragen</u>: Welke sport zou je willen doen? Naar welk museum zou je willen? Welke spelletjes zou je willen spelen? Zou je mensen (in de buurt willen helpen? (sport, educatie, cultureel, spel).
Afronding interview +/- 5 minuten	
Afronding	Ik ben nu klaar met het vragen stellen. Heb jij nog vragen? Wil jij nog iets zeggen, wat belangrijk is voor het onderzoek? Wat vond jij van het gesprek? <u>Doorvragen</u> : waarom vond je het?
Gevolgen	Kim gaat het gesprek uittypen, zo weet zij waar wij het over hebben gehad. En zo kunnen Kim en ik onthouden wat er allemaal geantwoord is in het gesprek. Sommige zinnen zetten wij in het onderzoek. Niemand weet van wie die zin komt, want er komt geen naam bij te staan.
Bedankje	Heel erg bedankt voor je tijd! Zullen we nog gezellig een kopje thee/koffie drinken?

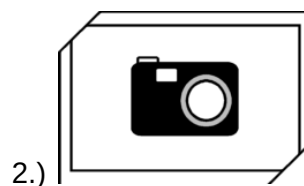
Pictogrammen voor het interviewleidraad bewoners.

Bijlage 3: Uitleg foto-opdracht bewoners

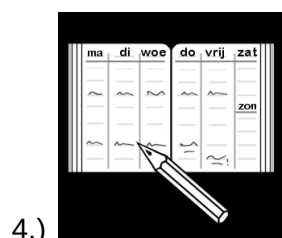
Wat vind jij leuk om te doen in jouw vrije tijd?

Maak daar een foto van.

Op 30 maart alle foto's gemaakt.

Bespreken met Kim & Femke

op..... (datum in overleg met bewoner)

Bijlage 4: Interviewleidraad medewerkers

Introductie +/- 5 minuten	
Intro, doel en verloop.	Wat fijn dat ik met u kan spreken. Zoals u weet doe ik samen met Femke onderzoek naar de vrijetijdsbesteding van de bewoners. In dit onderzoek kijken wij naar de wensen en behoeften van de bewoners van het wooncentrum. Ook willen wij de mogelijkheden van het sociale netwerk, de gemeente en andere organisaties meenemen in het onderzoek. Een belangrijk onderdeel zijn de medewerkers, zoals u. In dit gesprek wil ik u vragen over het aanbod wat er nu gegeven wordt en uw wensen en behoeften wat betreft vrijetijdsbesteding op het wooncentrum. Tijdens dit gesprek kan alles gezegd worden, er zijn geen goede of foute antwoorden. Ik spreek met elke medewerkers apart, om de verschillende perspectieven te begrijpen en eventuele overeenkomsten naar voren te brengen. De gegeven informatie zal anoniem verwerkt worden, zodat het niet tot u als individu te herleiden is. Als u een vraag niet begrijpt, vraag dan gerust naar uitleg door dit te zeggen/vragen. Is u goed of mag ik je zeggen?
Topics	De thema's waar we het over gaan hebben zijn: - Vrije tijd op het wooncentrum (vormgeving). - Aanbod op het wooncentrum - Mogelijkheden van Zozijn en de medewerkers van het wooncentrum
Duur interview	Ongeveer 1 uur
Opname	Dit gesprek wordt opgenomen, zodat wij het op een ander moment nog terug kunnen luisteren en Femke ook op de hoogte is. De camera staat op de muur gericht. Het geluid wordt opgenomen. <u>Onderzoek Vrijetijdsbesteding wooncentrum Zozijn Doesburg op (datum) afname bij.....(naam) gaat akkoord met de geluidsopname.</u>
Interviewer	Kim, tenzij geen akkoord voor opname dan Femke ter ondersteuning (noteren) erbij.
Vragen	Als u vragen tussendoor hebt, stel ze gerust. Hebt u op dit moment een vraag?
Kern van het interview: +/- 45 minuten	
Hoe wordt de vrije tijd door de bewoners op het wooncentrum op dit moment	- Wat doen de bewoners op het wooncentrum op een doordeweekse dag? <u>Doorvragen</u> - Wat doen de bewoners op het wooncentrum in het weekend? <u>Doorvragen</u> - Wat doen de bewoners op het wooncentrum in vakanties? <u>Doorvragen</u> - Wat zijn de wensen en behoeften van de bewoners kijkend naar de vrijetijdsbesteding? Kunnen zij zelf activiteiten kiezen en ondernemen?

vorm gegeven? +/-15 minuten	<u>Doorvragen</u> - Wat doet u als medewerker tijdens de vrije tijd van de bewoners? <u>Doorvragen</u> - Wat doen de medewerkers aan de vormgeving van de vrije tijd? <u>Doorvragen</u> - Sinds wanneer is het potje met geld voor de vrijetijdsbesteding er niet meer? <u>Doorvragen</u> - Welke activiteiten kunnen/worden niet meer ondernomen? <u>Doorvragen</u> - Weet u hoe andere organisaties van Zozijn de vrijetijdsbesteding vorm geven? <u>Doorvragen</u> -Hoeveel tijd besteden de bewoners ongeveer aan vrije tijd (minimaal- maximaal)? Begrijp ik goed dat ...
Wat bieden jullie op dit moment aan naar de bewoners? +/- 15 minuten	- Wat biedt u de bewoners qua vrijetijdsbesteding op dit moment? <u>Doorvragen</u> - Welke activiteiten zijn aangepast aan de doelgroep? Welke activiteiten zijn regulier? <u>Doorvragen</u> - Wat wilt u bieden? <u>Doorvragen</u> - Wat bood u vroeger (toen het potje met geld er nog was) aan de bewoners? <u>Doorvragen</u> - Wat zijn de gevolgen voor de vrije tijdsbesteding sinds het potje er niet meer is? <u>Doorvragen</u> - Hoeveel vrije tijd hebben de bewoners? <u>Doorvragen</u> Begrijp ik goed dat ...
Wat zijn de mogelijkheden van Zozijn en de medewerkers? +/- 15 minuten	- Wat kan Zozijn hun bewoners bieden? <u>Doorvragen</u> - Is er in de buurt iets mogelijk? Welke mogelijkheden in de buurt/de gemeente zijn bij u bekend? <u>Doorvragen</u> - Wat zijn uw mogelijkheden wat betreft de vrijetijdsbesteding? <u>Doorvragen</u> - Wat vindt u belangrijk in het aanbod van de activiteiten? <u>Doorvragen</u> - Wat wilt u de bewoners aanbieden? <u>Doorvragen</u> Begrijp ik goed dat ...
Afronding interview +/- 5 minuten	
Afronding	Dit waren de vragen die ik u wilde stellen. Zijn er nog dingen die naar uw inziens nog toegevoegd moeten worden, die in het belang zijn voor het onderzoek? Wat vond u van dit interview?

Gevolgen	Femke gaat dit interview beluisteren en het uittypen. Zijn er nog dingen waar rekening mee moet worden gehouden bij het uittypen? De namen worden in de verslaglegging niet gebruikt, vanwege de privacy. In het onderzoeksverslag kunnen wij zinnen die u letterlijk hebt gezegd verwoorden.
Bedankje	Hartelijk bedankt voor de tijd en aandacht. Als u vragen hebt of antwoorden die u later te binnen schiet hoor ik graag van u.

Bijlage 5: Format checklist medewerkers

Wat wordt er gedaan in de vrije tijd, zou dit hier genoteerd kunnen worden?

[illegible]

Bijlage 6: Inleidende brief en enquête ouders/verzorgers

Beste ouders/verzorgers,

Wij zijn Femke te Ronde en Kim Scholten. Sommige van jullie hebben ons al eens op het wooncentrum gezien. Wij zijn studenten aan de opleiding Pedagogiek aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. Voor ons afstuderen zijn wij bij het wooncentrum een onderzoek gestart naar de vrijetijdsbesteding van de bewoners. Om tot een goed product te komen voor uw zoon/dochter hebben wij uw medewerking nodig. Dit onderzoek wordt begeleidt door ... (naam begeleider). Zij is op de hoogte, mocht u vragen en/of opmerking hebben kunt u ook contact met haar opnemen.

Het invullen van deze enquête zal ongeveer 15 minuten duren. Met de gegevens zullen wij zorgvuldig omgaan en deze worden alleen voor het onderzoek gebruikt.

Mocht u interesse hebben in de uitkomsten van het onderzoek, dan kunt u aan het eind van de enquête uw e-mailadres achterlaten. Deze zal uitsluitend, eenmalig, voor dit doel gebruik worden.

Wij verzoeken u de enquête in te vullen via deze link: <http://enquetemaken.nu/r/2fuwj>

Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met Femke te Ronde via ... (zozijn e-mail), Kim Scholten via ... (zozijn e-mail) en/of de begeleider van het onderzoek ... via ... (e-mail begeleider) of bellen naar het wooncentrum en vragen naar één van ons of de begeleider.

Alvast bedankt voor uw medewerking.

Met vriendelijke groeten,

Femke te Ronde & Kim Scholten.

Eerst volgen er een aantal algemene vragen.

1. Wat is uw geslacht?

- ☐ Man ☐ Vrouw

2. Wat is uw leeftijd?

3. Wat is uw hoogst afgeronde opleiding en opleidingsniveau?.....

4. Wat is uw beroep?.....

5. In welke gemeente bent u woonachtig?

- ☐ Oude IJsselstreek ☐ Zevenaar
☐ Zutphen ☐ Montferland
☐ Doetinchem ☐ Aalten
☐ Bronckhorst ☐ Berkelland
☐ Doesburg ☐ Anders:

6. Vul bij onderstaande vragen de mate van belang in.

Hoe belangrijk vindt u onderstaande punten met betrekking tot de vrijetijdsbesteding van uw zoon/dochter? Deze punten hebben betrekking op de vrijetijdsbesteding thuis en op het wooncentrum.

	Helemaal niet belangrijk	Niet belangrijk	Belangrijk	Heel belangrijk
Hoe belangrijk vindt u vrijetijdsbesteding voor uw zoon/dochter?				
Hoe belangrijk vindt u de begeleiding tijdens de vrijetijdsbesteding?				
Hoe belangrijk vindt u het zelfstandig kunnen ondernemen van activiteiten in de vrijetijdsbesteding van uw zoon/dochter?				
Hoe belangrijk vindt u passende (bij de beperking aansluitende) vrijetijdsbesteding voor uw zoon/dochter?				
Hoe belangrijk vindt u het dat uw zoon/dochter deelneemt aan				

activiteiten die speciaal voor hen georganiseerd worden gezien de beperking?				
Hoe belangrijk vindt u het dat uw zoon/dochter deelneemt aan reguliere activiteiten?				
Hoe belangrijk vindt u sport (hockey, dammen, voetbal, darten, etc.)?				
Hoe belangrijk vindt u culturele activiteiten (theater, muziekevenement, museumbezoek, etc.)?				
Hoe belangrijk vindt u spelactiviteiten (gezelschapsspellen, spelletjes die je alleen kunt spelen)?				
Hoe belangrijk vindt u educatieve (cursus, training, rondleiding, etc.) activiteiten?				
Hoe belangrijk vindt u religieuze activiteiten (geloof, kerkbezoek, etc.)?				
Hoe belangrijk vindt u groepsactiviteiten?				
Hoe belangrijk vindt u individuele activiteiten (activiteit die alleen ondernomen wordt)?				
Hoe belangrijk vindt u georganiseerde activiteiten (door een organisatie opgezette activiteit)?				
Hoe belangrijk vindt u niet-georganiseerde (spontane) activiteiten?				

7. Hoe vaak in de week neemt uw zoon/dochter deel aan onderstaande activiteiten?

Hierbij gaat het om het totaal (wanneer uw zoon/dochter thuis is + op het wooncentrum).

	Geen idee	Niet	Eenmaal	Tweemaal	Driemaal	Viermaal of meer
Sportactiviteiten (voetbal, hockey, dammen, darten, etc.)						
Spelactiviteiten (gezelschapsspel, alleen spel, etc.)						
Educatieve activiteiten (rondleiding, cursus, training, etc.)						
Culturele activiteiten (museumbezoek, theater, muziekevenement, etc.)						
Religieuze activiteiten (kerkbezoek, vieringen, etc.)						
Groepsactiviteiten (activiteiten die samen						

ondernomen kunnen worden)						
Individuele activiteiten (activiteiten die alleen ondernomen kunnen worden)						
Speciaal georganiseerde activiteiten (gezien de beperking)						
Reguliere activiteiten (voor iedereen toegankelijk)						

De volgende vragen gaan over de invulling van de vrije tijd op het moment dat uw zoon/dochter bij u thuis is.

8. Welke activiteiten onderneemt uw zoon/dochter als hij/zij thuis is?

Meerdere antwoorden mogelijk.

☐ Fietsen	☐ Mogelijkheden op telefoon
☐ Wandelen	☐ Knutselen
☐ Lezen	☐ Computeren
☐ Mijn zoon/dochter beoefent een sport	☐ Breien
☐ Bakken/koken	☐ Uitgaan
☐ Spelletjes spelen	☐ TV kijken
☐ Afspreken met vrienden/kennissen	☐ Dansen
☐ Anders, namelijk:	

9. Welke activiteiten zou uw zoon/dochter nog meer willen ondernemen?

Meerdere antwoorden mogelijk.

☐ Dat weet ik niet	☐ Wandelen
☐ Fietsen	☐ Lezen
☐ Mijn zoon/dochter beoefend een sport	☐ Bakken/koken
☐ Spelletjes spelen	☐ TV kijken
☐ Mogelijkheden op telefoon	☐ Computeren
☐ Knutselen	☐ Afspreken met vrienden/kennissen
☐ Breien	☐ Uitgaan
☐ Dansen	☐ Anders, namelijk:

10. Is uw zoon/dochter thuis lid van een club of vereniging?

- ☐ Ja ☐ Nee

11. Van welke club of vereniging is uw zoon/dochter thuis lid? *Meerdere antwoorden mogelijk. Indien u bij de vorige vraag 'nee' in heeft gevuld, kunt u 'Niet van toepassing' aanklikken.*

☐ Sportclub of vereniging	☐ Muziekvereniging
☐ Theaterclub	☐ Vrijwilligersorganisatie
☐ Geloofsgemeenschap/Kerkgemeenschap	☐ Dorpshuis
☐ Niet van toepassing	☐ Anders, namelijk:

12. Mag een activiteit in de vrije tijd geld kosten?

- ☐ Ja ☐ Liever niet ☐ Nee

13. Wie is er volgens u verantwoordelijk voor de onkosten van de activiteiten in de vrijetijdsbesteding? *Meerdere antwoorden mogelijk.*

☐ Het kind/de bewoner	☐ Ouders/verzorgers
☐ Het wooncentrum	☐ De gemeente
☐ Anders, namelijk:	

De volgende vragen gaan over de invulling van de vrije tijd op het moment dat uw zoon/dochter op het wooncentrum van Zozijn is.

14. Vul bij onderstaande vragen de tevredenheid in. *Hoe tevreden bent u over onderstaande vragen?*

	Dat weet ik niet	Helemaal niet tevreden	Niet tevreden	Tevreden	Helemaal tevreden
Hoe tevreden is uw kind met de vrijetijdsbesteding op het wooncentrum?					
Hoe tevreden bent u met de vrijetijdsbesteding op het wooncentrum?					

Hoe tevreden is uw kind met de begeleiding tijdens de vrijetijdsbesteding?					
Hoe tevreden bent u met de begeleiding tijdens de vrijetijdsbesteding?					

15. Ziet u mogelijkheden m.b.t. het verbeteren van de vrijetijdsbesteding in het wooncentrum van Zozijn? ☐ Ja ☐ Nee

16. Welke mogelijkheden ziet u m.b.t. het verbeteren van de vrijetijdsbesteding in het wooncentrum van Zozijn? *Indien u bij de vorige vraag 'nee' heeft ingevuld vink dan 'niet van toepassing' aan. Meerdere opties mogelijk.*

☐ Niet van toepassing	☐ Geldinzameling
☐ Gratis activiteiten organiseren	☐ Meer kennis van activiteiten
☐ Inzetten van vrijwilligers	☐ Anders, namelijk:

17. Weet u mogelijkheden tot vrijetijdsbesteding voor uw zoon/dochter en/of medebewoners van het wooncentrum?

☐ Ja ☐ Nee

18. Aan welke activiteiten in de vrijetijdsbesteding denkt u?

.....

19. Zou u als vrijwilliger bij willen dragen aan de vrijetijdsbesteding op het wooncentrum van Zozijn?

☐ Ja ☐ Nee

20. Als u op de hoogte gehouden wilt worden, kunt u hier uw e-mailadres achter laten.

.....

21. Eventuele op- en/of aanmerkingen kunt u hier achterlaten

.....

Hartelijk dank voor het invullen van deze enquête.

Met vriendelijke groet,

Femke te Ronde en Kim Scholten

Bijlage 7: Categorieën en codes interviews

Bewoners	
<u>Categorie</u>	<u>Codes</u>
Huidige activiteiten	Sport activiteit, spel activiteit, educatieve activiteit, creatieve activiteit, culturele activiteit, uitgaansactiviteiten, mediabesteding, overige activiteiten, sociale activiteit, recreatieve activiteit, religieuze activiteit, samen activiteiten ondernemen, alleen activiteiten ondernemen, bij ouders/verzorgers thuis, bij wooncentrum Doesburg, georganiseerde activiteiten wooncentrum, verplichte taken, weekend anders besteden, weekend hetzelfde besteden, vakantie anders besteden, vakantie hetzelfde besteden, voltijd werk/dagbesteding, deeltijd werk/dagbesteding, schoolgaand, lid van club of vereniging, mist activiteiten in aanbod, keuzevrijheid, hulp nodig bij vrijetijdsbesteding, activiteiten in Gemeente Doesburg en gezellig doen/grappig.
Activiteiten van vroeger	Sport activiteit, spel activiteit, educatieve activiteit, creatieve activiteit, culturele activiteit, uitgaansactiviteiten, mediabesteding, overige activiteiten, sociale activiteit, recreatieve activiteit, religieuze activiteit, samen activiteiten ondernemen, alleen activiteiten ondernemen en weekend en vakantie.
Beperkingen	Geld, ouders/verzorgers niets te besteden, overlijden kennis/familielid, personeelsbezetting, teveel personen, interesse, motivatie (te lui), teveel prikkels/te druk, blessure, vervoer, nieuwe mensen ontmoeten spannend, tijdstip, persoon niet mogen, afwijzingen/teleurstellingen, competitie, verplichte taken, benodigdheden en toestemming ouder/verzorger nodig.
Mogelijkheden	Zelf geld besteden, ouders/verzorgers besteden geld, personeelsbezetting, vervoer, activiteiten in kleine groepen, mogelijke ideeën en niet leuks in de buurt.
Wensen en behoeften	Sportactiviteit, spelactiviteit, educatieve activiteit, culturele activiteit, media-activiteiten, sociale activiteit ondernemen (vrienden), samen activiteiten ondernemen, alleen activiteiten ondernemen, vrijetijdsbesteding met bewoners wooncentrum, eigen ding doen, met rust gelaten worden, weekend en vakantie, hulp bij invulling vrijetijdsbesteding, activiteiten in de buurt, keuzevrijheid, overleggen met elkaar, overige activiteiten, schermactiviteit, recreatieve activiteiten, uitgaansactiviteiten, kleine groep, creatieve activiteiten, moet aansluiten bij interesse, dag doorkomen, klusjes doen, gezelligheid, georganiseerd, niveauverschillen, leeftijd en andere

	mensen ontmoeten.
Medewerkers	
<u>Categorie</u>	<u>Codes</u>
Activiteiten op het wooncentrum Doesburg	Sportactiviteit, spelactiviteit, sociale activiteit, culturele activiteit, educatieve activiteit, creatieve activiteit, religieuze activiteit, recreatieve activiteit, uitgaansactiviteiten, mediabesteding, overige activiteiten, verplichte taken en vakantie anders.
Wensen en behoeften van de medewerkers voor de bewoners	Uitlaatklep, tot rust komen, vermaken/plezier, gevoel van veiligheid, zelfstandigheid, eigen initiatief, ontspanning, regelmaat, aansluiting bij bewoner, buiten wooncentrum, loop- fietsafstand, participatie van bewoners, klik tussen begeleider/stagiaires/vrijwilliger en bewoners, kleine praktischer activiteiten in en om het huis, realistisch beeld van mogelijkheden wooncentrum, Jongerencentrum 0313, potje ontspanning, sponsoring, gelijkheid, promoten/activiteitenkalender, mogelijkheden met andere locaties/voorzieningen, sportactiviteit, spelactiviteit, sociale activiteit, culturele activiteit, educatieve activiteit, creatieve activiteit, religieuze activiteit, recreatieve activiteit, uitgaansactiviteiten, mediabesteding en overige activiteiten.
Mogelijkheden (1) & Beperkingen (-1)	Geld bewoners/ouders/verzorgers, geld wooncentrum Zozijn, aansluiten activiteit bij bewoner, personeelskosten, toestemming nodig, bereidheid medewerkers, vervoer, jaargetij/weer, eigen initiatief, haalbaarheid van wens, behoefte / afstand, motivatie, drempelvrees, Eigen Initiatief Model, spanning sociale situaties, vrijwilligers, stagiaires, personeelsbezetting, tijdstip, sociale situaties, acties/aanbiedingen, respons, grootte van de groep, diversiteit doelgroep, weinig aansluiting in de gemeente, duidelijke regelgeving, leeftijd, ontwikkeling, bij familie/kennissen, Zozijn Wilp, communicatie en per bewoner verschillende stimulans nodig.

Bijlage 8: Interviewleidraad organisaties en contactpersonen Doesburg

Introductie 5 minuten	
Intro, doel en verloop.	Wat fijn dat u tijd heeft voor ons en onze afstudeeropdracht. Voor onze opleiding HBO Pedagogiek aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen zijn wij bezig met een afstudeeronderzoek bij Wonen Zozijn Doesburg. Op dit moment wonen daar cliënten in de leeftijd van twaalf en twintig jaar met een lichte tot matige verstandelijke beperking. Voorheen was er vanuit de organisatie financieel meer mogelijk voor activiteiten in de vrije tijd. Nu moeten de cliënten zelf hun activiteiten betalen, maar vanwege de sociaal economische status is het niet mogelijk om de activiteiten te betalen. Ook hadden ze de mogelijkheid voor vervoer. Dit is allemaal weggefallen. Medewerkers van Wonen Doesburg willen graag meer bieden dan ze op dit moment doen. De vraag is alleen hoe? Wat zijn de mogelijkheden in Doesburg (loop en fietsafstand)? Wat kan de gemeente Doesburg aanbieden? Wat zijn de wensen en behoeften van de cliënten? Wij hopen hiermee dat de jongeren meer kunnen participeren in de maatschappij, zoals de bedoeling is na de invoering van een aantal nieuwe wetten of wijzigingen daarin. Tijdens dit gesprek maken wij aantekeningen, zodat we van dit gesprek een samenvatting kunnen maken. Als u wilt kunnen wij dit voordat we het gaan gebruiken voor het daadwerkelijke onderzoek naar u toesturen voor goedkeuring. In het onderzoek zullen we ervoor zorgen dat u anoniem blijft. Is uw beeld van ons afstudeeronderzoek en de organisatie voldoende duidelijk? Is u goed of mogen wij je zeggen?
Topics	De thema's waar we het over gaan hebben zijn: - Vrijtijdsbesteding in Doesburg - Mogelijkheden tot subsidie of vergoedingen - Mogelijkheden in vervoer
Duur interview	Ongeveer 1 uur
Interviewer	Kim Scholten en Femke te Ronde
Vragen	Als u vragen tussendoor hebt, stel ze gerust. Hebt u op dit moment een vraag?
Kern van het interview: +/- 45 minuten	
Welke mogelijkheden zijn er in Doesburg	- Maandag vertelde u aan de telefoon al in kort wat over het jongerencentrum als ik het goed heb. Klopt dit? Van uw collega hoorde ik dat dit vanuit de gemeente gefinancierd wordt. Wat kunt u ons nog meer vertellen over Jongerencentrum 0313.

m.b.t. activiteiten in de vrije tijd van jongeren?	- Jongerencentrum 0313 is voornamelijk gericht op de reguliere jongeren, dat is althans het beeld dat wij er tot nu toe van hebben. Welke mogelijkheden zijn er nog meer voor de reguliere jongeren? - Aan de telefoon vertelde u al kort wat over UniekSporten een mogelijkheid van aangepast sporten voor mensen met een beperking. Dit was een instuif als ik het goed begrepen heb. Kunt u ons hier wat meer over vertellen? - Volgens mij noemde u nog een derde punt, een mogelijkheid tot sporten? De naam is me even ontschoten. Kunt u ons hier nog wat meer over vertellen? - Wat zijn de mogelijkheden in weekenden en vakanties? Kunt u ons daar meer over vertellen? - Hebt u voor ons nog specifieke personen die u ons kunt aanbevelen voor het onderzoek? - Welke organisaties zouden nog meer wat kunnen betekenen voor het wooncentrum? -Heeft u nog tips voor ons? - Dus als ik het goed begrijp ...
Welke mogelijkheden zijn er tot subsidies of vergoedingen m.b.t. activiteiten in Doesburg?	- Maandag noemde een collega van u aan de telefoon al dat 0313 gefinancierd wordt door de gemeente. Welke organisaties die iets kunnen betekenen in de vrijetijdsbesteding maken daar nog meer gebruik van? - Voor welke subsidies of vergoedingen zou de doelgroep als Wonen Doesburg voor in aanmerking kunnen komen? - In Arnhem hebben we een Gelre pas, is dat in de gemeente Doesburg ook mogelijk? Of is er iets soortgelijks? Stichting Leergeld? Rotaryclubs? Doesburg Beweegt? <u>Doorvragen.</u> Dus als ik het goed begrijp ...
Wat zijn de mogelijkheden in vervoer als iets buiten Doesburg?	- Zijn er mogelijkheden voor vervoer van en naar activiteiten? - Hebt u ideeën hoe met het probleem van vervoer om te gaan? Op dit moment zijn we namelijk op zoek naar activiteiten binnen Doesburg, maar voor de cliënten is het natuurlijk ook leuk om buiten Doesburg te kunnen komen. Dus als ik het goed begrijp ...
Afronding interview +/- 5 minuten	
Afronding	Volgens mij waren dit de vragen die wij wilden stellen.

	Samenvatten interview. Zijn er nog dingen die naar uw inziens door ons vergeten zijn? Of die van belang zouden kunnen zijn voor ons onderzoek? Wat vond u van het interview?
Gevolgen	Wij zullen dit uit gaan werken en als u het wilt voor akkoord naar u toesturen. Uw tips en ideeën zullen we uiteraard mee nemen.
Bedankje	Hartelijk dank voor uw tijd!

